

CAMPANET

PREMSA
TORNADA

publicació de l'O.C.B.

Maig - Juny 1993

Any XI. Núm. 68

HEM RECUPERAT LA
FIRA DE MAIG

CAMPANET

Revista Bimestral

Edita:

Obra Cultural Balear
Delegació de Campanet

Coordinador:

Antònia Bennàsser Capó

Equip de Redacció:

Joan Buades
Bartomeu Martorell
Jaume Morell
Damià Pons
Miquel Vives

Col·laboradors:

Bartomeu J. Barceló
Margalida Crespí
Francesca Capellà
Damià Ferrà-Ponç
Antoni Gómez
Francesca Reinés
Magdalena Alzamora
Gerònia Beltran
Pere Antoni Reinés
Catalina Valriu
Isabel Alcover

Fotografia:

Pere March
Jaume Morell
Jaume Nadal
Jaume Ordines
Sebastià Reinés
Arxiu Rev. Campanet

Dibuixos:

Joan Martorell
Rafel Pons
Antoni Ripoll
Joan Amengual
Bartomeu Pons

Portada:

Jaume Ordines

Impressió:

Tirrena S.A.

Dipòsit Legal:

P.M. 659/1982

Domicili:

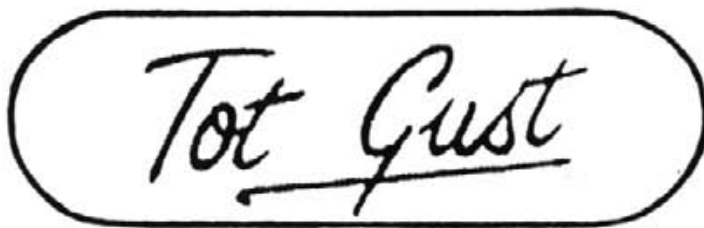
Camí de Son Cabot s/n
Tfn.: 51 62 39

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Preu: 225 pessetes.

SUMARI

	Pàgs.
Editorial	3
Noticiari	4, 5, 6, 7, 8
Eleccions a les Corts Generals. Juny 1993	9
El paper dels pares en la prevenció de la droga	10
De jove a jove	11
Fira de Maig	12, 13
Conversa amb en Tomeu Seguí	14, 15, 16
Conversa amb Catalina Mascaró «Poblera»	17, 18, 19, 20
Noces d'or	21
Entrevista a Maria Cerdà	22, 23
Parlament de les Illes Balears	24
Glosat	25
Conversant amb	
Guillem Gual i Catalina Bestard	26, 27, 28
La Roda de l'any	29, 30
Mallorca i els mallorquins	31
Activitats verdes	32
Còmics	33
Esports	34
Agenda de la vila	35

San Miquel, 79 - Tel. 51 64 49

CAMPANET

la tenda de moda

ALTA FIDELITAT DIGITAL

JOAN MARCORELL MARCORELL

CAMPANET

Carrer Petxino, 9 - 1º. - Tel. 51 63 62

ESPECIALITAT EN MUNTATGES D'EQUIPS DE MÚSICA D'ALTA FIDELITAT DIGITAL PER: CAFÉS, PUBS, VIVENDES I COTXES DES D'UN SIMPLE ALTAVEU A L'EQUIP MÉS COMPLET DE MÚSICA. LECTORS DE COMPACT DISC, PLETINES, EQUALITZADORS, PREVIS, MESCLADORS, ETAPES DE POTÈNCIA, ALTAVEUS DE DUES I TRES VIES, BAIXOS I SUB-BAIXOS

EDITORIAL

LA FIRA DE MAIG

La fira de primavera no podia anar millor de com va anar: molt d'ambient, ball i música, animació... I, a més, va ser una fira a la mida del nostre poble, pensada i feta per als campaneters. Sense que això vulgui dir, és clar, que hi sobràs la gent de fora. Per a nosaltres, contràriament a alguna opinió que es pugui sentir, va ser tot un encert reduir la fira a l'artesanía. Aquesta contenció, aquesta voluntat de no intentar copiar les grans fires amb maquinària, animals, cotxes, menjar i tota la gamma d'articles de consum que sovintegen tant avui en dia li va donar a la fira de Camapnet un to especial, entranyable i tradicional, casolà i alegre que moltes d'altres fires potser tenien i han perdut.

La sèrie d'actes que envoltaren el nucli de la festa, que era el mercat artesanal, ajudaren a arrodonir l'èxit. La gent s'hi va abocar i va participar de ple a la celebració.

No cal dir que, per tant, la recuperació d'aquesta festa es va assolir plenament. L'Escola de Ball de Bot ha encertat plenament a l'hora de voler commemorar així els seus deu anys de vida. Esper ara que aquesta iniciativa tenguí continuïtat i puguem incorporar aquests dies al calendari festiu del nostre poble. A la vista de l'experiència d'enguany, sembla que això ha de ser possible.

LA BIBLIOTECA MUNICIPAL NOVES ADQUISICIONS

- Diccionari d'electro-magnetisme.
- Diccionari de lingüística.
- Diccionari de sociologia.
- Diccionari de dibuix tècnic.
- El docto Zero i jo. (Miquel Ferrà).
- El arte de amar. El remedio del amor. (Olvido).
- Camins i llegendes. (David Aloy, Mercè Lleonart).
- El Budismo. (John Snelling).
- L'ahir i l'avui de la cuina Mallorquina.
- Los conflictos yugoslavos. (Carlos Taibo).
- Yann Andréa Steiner. (Marguerite Duras).
- Arbre d'honor. (Gabriel Turell).
- La vida cotidiana en la España.
- Romántica. (Fernando Díaz-Plaja).
- Una relació pares i fills. (Dr. Joan Corbella).
- Hiperio. (Friedrich Hölderlin).
- Descripción de la fiebre reinante en esta capital.
- La clave sobre el pronunciamiento de la ciudad de Palma 1869.
- Memoria de las innudaciones de la Riera 1850.

- Memoria de la catástrofe de Felanitx 1844.
- Carta histórico-artística de la lonja de Mallorca.
- La industria de los forasteros.
- Relación de los Sanbenitos 1755.
- Nueva planta de la real audiencia del reyno de Mallorca 1716.
- Inventari de l'arxiu municipal de Lloret de Vistalegre.
- Les germanes de la Caritat a Inca.
- Las tesis de Catalayud.
- Bibliografía d'Algaida.
- Santa Clara de Palma.
- El derecho histórico del Reino de Mallorca.
- Jaume Vidal Alcover. (1923-1991).

ACTIVITATS DEL MES DE JULIOL

- Exposició del concurs per elegir «La mascota de la biblioteca».
- Gincama de biblioteca per a nins de 6 a 8 anys.

Noticiari

CONCURS DE PROJECTES PER A LA ZONA DEL POU BO

A partir d'una iniciativa pressupostària del grup municipal del PSOE, al Ple ordinari d'abril l'Ajuntament va acordar convocar un concurs de projectes per recuperar la zona del Pou Bo, que en aquests moments està bastant degradada. El projecte guanyador serà premiat amb 300.000 pessetes i podrà servir per a una actuació posterior que recuperi aquesta zona per a l'ús públic dels campaneters.

AGRAÏMENT DE L'AJUNTAMENT PER ALGUNES DONACIONS

Al Ple de dia 29 d'abril, l'Ajuntament va acordar agrair diverses donacions a la biblioteca municipal. En concret, a Magdalena Femenies per uns llibres i als Srs. Àngel Pascual, Carles Falcó i Theo van de Heuvel per uns quadres que ja estan penjats a la biblioteca.

CONTRACTACIÓ D'UN JARDINER

Miquel Mairata Capellà ha estat contractat com a jardiner per l'Ajuntament, per sis mesos i amb tres hores de feina per dia. El Ple de dia 12 de maig va acordar aprovar la proposta que la Comissió d'Obres havia fet en aquest sentit.

L'AJUNTAMENT COMPRA UNA BOMBA PER AL POU

La Comissió de Govern de l'Ajuntament de dia 12 de maig va acordar comprar una bomba extractora per al pou de l'aigua potable, per tal d'assegurar el subministrament d'aigua sobretot de cara a l'estiu. El cost de la bomba és de 250.000 pts.

PETICIÓ DE SUBVENCIÓ PER TANCAR EL POLIESPORTIU

Al Ple de dia 12 de maig es va prendre l'acord de demanar al Consell Insular de Mallorca finançament per dur a terme obres de millora al poliesportiu municipal. Aquestes obres consisteixen a tancar tot el recinte, desviar les aigües pluvials i construir nous seients per als espectadors del camp de futbol. El cost total és de 8.553.125 pessetes i es demana al Consell Insular que inclogui l'obra dins el seu Pla territorial d'equipaments esportius i hi aporti la quantitat de 5.702.369 pessetes.

UNA NOVA FUNDACIÓ A CAMPANET

En Guillem Gual i na Catalina Bestard han constituït una nova fundació a Campanet: la Fundació Gual-Bestard. Dissabte dia 15 de maig se'n va fer la presentació a la Casa de Cultura. L'acte fou presentat per Magdalena Femenies i presidit pel president del Consell Insular, el conseller de Sanitat i el batle de Campanet. Cada un d'ells va encoratjar els fundadors i Campanet. Na Margalida «Company», n'Aina «Capellina» i la nina Maria del Mar «Fidevera» recitaren poesies. Després de l'acte, al qual va assistir molta de gent de totes les edats, es va fer a la llar dels padrins un bon refrigeri per a tothom. En Guillem i na Catalina convidaren tot el poble.

HOMENATGE A JOSEP MARIA LLOMPART

A l'entorn de la Diada de Sant Jordi, varen celebrar-se dos actes que pretengueren homenatjar al poeta Josep Maria Llompart.

Al Col·legi Públic Llorenç Riber, els alumnes del segon cicle dedicaren el capvespre del dia 23 a fer una aproximació a J.M. Llompart. En primer lloc, varen veure un video, després en Damià Pons els va comentar alguns aspectes de la seva vida i especialment de les seves actituds cíviques, i finalment els mateixos alumnes llegiren una mostra dels seus poemes.

El dissabte dia 24, els baixos de l'Ajuntament s'ompliren completament. Altra volta es va projectar el video sobre Llompart: el vam poder veure i sentírem la seva veu profunda i clara llegir alguns dels

seus poemes. Tot seguit arribà l'hora de l'homenatge més popular que es podia haver dedicat al poeta: uns vint-i-cinc campaneters i campaneteres, d'edats que anaven dels 9 anys a la seixantena, llegiren cadascun d'ells un poema. A la sala hi hagué un silenci fet d'emoció.

L'acte va posar en evi-

dència que la poesia no forçosament és incapaç d'interessar a la gent: les paraules clares i denses de Llompart i la implicació en l'acte de gent tan diversa

facilitaren que es pogués produir un estat d'intensa comunicació.

El públic quedà plenament satisfet amb l'acte.

PRESENTACIÓ DE «CAMINS I PAISATGES»

Dins la programació d'actes de la Festa del Llibre, el divendres dia 31 de maig Gaspar Valero va presentar, a l'Ajuntament, «Camins i Paisatges». Aquesta obra, molt interessant per a tots aquells aficionats a trescar pels indrets encara verjos de Mallorca, ja fa temps que és en circulació en forma de fascicles -a cada excursió s'hi dediquen dos fascicles-, magníficament editats per Olañeta. De cada itinerari es dona, a part de la simple informació pràctica i d'orientació per després poder fer l'excursió, tota una altra informació suplementària de tipus històric, artístic, paisatgístic, etnogràfic, etc., de gran interès.

Gaspar Valero, que va descriure amb detall els objectius i l'esquema dels fascicles, va anunciar que una de les excursions a les quals es dedicarà uns dels darrers fascicles és la d'Alcanelleta, que els campaneters tenim a prop. Al final de l'acte, es va suscitar un debat interessant sobre els problemes amb què es troben avui en dia els excursionistes a l'hora d'emprendre les seves caminades: barreres, prohibicions, etc.

«Camins i Paisatges» forma part d'una col·lecció amb un nom relacionat molt estretament amb Campanet, de la qual ja hem parlat. Es tracta de la col·lecció titulada «Les Fonts Ufanes».

LA UNIÓ MUSICAL DE CAMPANET PARTICIPA A LA TROBADA DE BANDES

Dia 16 de maig es va celebrar la tradicional Trobada de Bandes de Música de Mallorca, organitzada pel Consell Insular de Mallorca. Enguany va ser Valldemossa l'indret on s'arreglegaren totes les bandes de Mallorca i on, per primera vegada, també va desfilar una banda de Menorca, la «Nura» d'Alaior.

La Unió Musical de Campanet, dirigida per Vicenç Tamarit va desfilar pels carrers de Valldemossa tocant la peça «Fiesta en Benidorm». Després, els músics varen haver d'aguantar un bater de sol al camp de futbol de Valldemossa, on l'organització havia preparat un petit refrigeri a base d'uns sandvitxos ben poc substanciosos. En aquest sentit, es va notar una forta baixada en la qualitat i l'organització de la trobada.

ACTIVITATS DE LES MESTRESSES DE CASA «NUREDDUNA»

Dia 20 d'abril les Mestreses de casa de Campanet, organitzaren una conferència a càrrec el Dr. Joan Rosselló (metge titular de Campanet). Parlà de la diabetis, la hipertensió, i la patologia cardio vascular. La conferència es va desenvolupar al local de l'Ajuntament assistint moltes dones de l'Associació i d'altres grups a les quals va interessar.

El dia 26 de maig i als baixos de l'Ajuntament, les mestreses de Casa tornen a organitzar una altra conferència a càrrec de Dr. Joan Torrecabota, el qual, parlà del tema que tan preocupa a les dones d'avui: **Mesures preventives per millorar la salut de la dona.** Alhora de la xerrada es passaven unes interessants filmines amb imatges del mateix tema. Després hi va haver un col·loqui per a tothom.

EXPOSICIÓ DE PERE ALEMANY A BARCELONA

Del 22 d'abril al 29 de maig, en Pere Alemany va exposar a la Galeria Àmbit de Barcelona. Aquesta sala és situada al carrer Consell de Cent, en el tram en què hi ha una gran quantitat d'importantes galeries d'art. És, d'algun manera, el cor artístic de la ciutat. A més, la seva exposició va coincidir amb els mesos en què gairebé totes les galeries barcelonines dedicaven mostres a Joan Miró en ocasió del centenari del seu naixement.

L'obra exposada, realitzada l'any passat i els primers mesos d'enguany, constava de vint-i-quatre unitats, que s'agrupaven sota una doble titulació: **Diàlegs i Igni.** Havien estat fetes amb tècnica mixta sobre paper o sobre tela. Representaven una continuïtat respecte a la línia seguida els darrers anys.

En ocasió de l'exposició va editar-se un catàleg: un text molt literari de Biel Mesquida titulat **Elogi de la pintura com a palimpsest**, la reproducció de sis de les obres exposades, una fotografia del pintor en un moment del seu treball, una referència al currículum artístic i a la bibliografia que fins ara ha anat fent-se l'artista.

ACTIVITATS DE «MANS OBERTES»

LA JUNTA LOCAL DE CAMPANET CONTRA EL CÁNCER

Dia 22 de maig la Junta Local de Campanet va organitzar una conferència contra el càncer. Tengué lloc a la Casa de cultura. La xerrada fou a càrrec de la Dr. Dª Cristina Rojas Sanna, coordinadora oncològica de l'Associació Espanyola contra el càncer. El tema a tractar era: **EL PAPER DELS PARES EN EL DESENVOLUPAMENT D'HÀBITS NO SALUDABLES. L'ALIMENTACIÓ. L'AUTOEXPLORACIÓ.** Tres temes molt interessants. Després de la xarxa s'obrí un torn de paraules.

LES ELECCIONS GENERALS I LA PREMSA FORANA

Els partits polítics, PSOE, PP, PSM organitzaren un sopar en ocasió de les Eleccions Generals, convidaren la Premsa Forana i per tal cosa la REVISTA CAMPANET hi va assistir. Els sopars tengueren lloc: el PSM va convidar a sopar a Sineu.

El PSOE a les Tres Germanes (Marratxí), el PP a Sant Joan, a Can Tronca. Des de la Revista els agraïm la seva convidada.

LA CAMPANYA ELECTORAL

Els quinze dies que precediren el 6 de juny, dia d'eleccions a les Corts Generals de l'Estat, a Campanet hi hagué un ambient electoral discret. Els tres partits amb representació municipal i Els Verds organitzaren actes públics. El PSOE en va fer dos. L'assistència no fou gaire nombrosa, oscil·lant entre el centenar i la vintena de persones. El PP, el PSOE i el PSM penjaren pancartes, dues cada partit, a diferents llocs del poble. Així mateix, Els Verds, el PSOE i el PSM aferraren cartells a les parets. El PP va optar per enganxar taulers amb cartells aferrats als pals de l'electricitat.

El dia 6 hi ha haver una gran quantitat de campaneters que anaren a votar. En concret, un 86'16%, un dels percentatges més alts de les Balears. Si es descomptassin les persones mortes que encara apareixien al cens, els dits de les dues mans gairebé haurien bastat per a comptar els

abstencionistes de cadascuna de les tres meses.

Un fet a esmentar és que una campanetera va esser candidata a les eleccions. Na Margalida Socias Bennàsser anava, en setena posició, a la

llista d'Els Verds. La candidata és estudiant de Biològiques i fa una partida d'anys va formar part del grup fundacional del BEC. La seva militància ecologista ja té, per tant, un bon historial.

Bel Rosa Gual

ASSEGURANCES MAPFRE

Sant Miquel, 77

Tel. 51 60 47 - 51 65 32

07310 CAMPANET

Lluís Bennàssar Sampil

TAPISSERIA

Rector Temorer

Tel: 51 65 10

INCA CENTRO AUTO, S.A.

CONCESSIONARI OFICIAL

OPEL

GM

Avd. d'Alcúdia, 71

RECANVIS I TALLER: Tel. 50 50 21

VENDES: Tel. 50 34 86

INCA

yogur natural
GARANTIA NESTLÉ

EL IOGUR DELS ESPORTISTES

CAMPANET HA RECUPERAT LA FIRA DE MAIG AMB UN ÈXIT ROTUND

Els dies 8 i 9 de maig, el poble de Campanet gaudia d'un bon ambient, la gent participava i vivia la fira com cal. Era festa. S'havia recuperat la fira gràcies a l'esforç de l'Escola de Ball de Bot, que volia commemorar així els seus deu anys d'existència, i la col·laboració de l'Ajuntament de Campanet i el Consell Insular de Mallorca.

El dissabte dia 8 s'inauguraren les tres exposicions: la mostra floral i de plantes, la d'objectes religiosos antics i la del Taller 6a. Foren visitades per molta de gent.

La ballada popular del vespre fou ben animada i hi va haver molta participació. La gent ballava al compàs de la música mallorquina amb alegria. Quan la festa va acabar, hi va haver un bon refrigeri a la sala de l'Ajuntament per als diferents grups de ball que hi havien col·laborat i altres convidats. Hi havia moltes i variades coses per assaborir.

Diumenge dia 9 la plaça era enrevoltada per expositors dels artesans, que des de bon matí anaren mostrant la seva mercaderia. Hi havia molt per mirar, triar i comprar, cada parada tenia el seu interès. Devers les onze, els artesans foren convidats a berenar de coca amb verdura i vi.

El cercavila fou excepcional i original. L'actuació de les teresetes va tenir molt d'èxit i els nins de Campanet estaven ben entusiasmats.

L'horabaixa, quan el sol encara es reflectia a la façana de l'església, la banda la Unió Musical va tocar algunes peces del seu repertori per deleitar la gent que seia al davant, la que es passejava tranquil·lament per l'entorn i la que estava asseguda davant els cafès que envolten la plaça.

Els firaires anaren poc a poc arreplegant les seves mercaderies i senties que deien «fins l'any que ve, si Déu ho vol». Se n'anaren ben contents.

El vespre hi va haver les actuacions de Jaume Arnella, que va cantar romanços i el grup d'en Biel Majoral, que va oferir cançons mallorquines.

quines.

Després de les actuacions els cantaires i els músics foren convidats a sopar. La banda la Unió també va ser convidada al refrigeri.

Era mitjanit i la plaça quedava buida i sola, però molt alegre d'haver recuperat la fira perduda feia tant de temps.

Només ens queda encoratjar els organitzadors d'aquesta bella fira i desitjar-los que mai no perdin la il·lusió. Malgrat que s'hagin de fer molts esforços per aconseguir-ho, val la pena intentar-ho una vegada i una altra. Enhorabona!

Rafel Capó Palou

— PINTURA I DECORACIÓ —

Joan Reïnés Buades

Sant Miquel, 93

Costa i Llobera, 1 - 2n E.

07310 CAMPANET

TEL. 51 69 92 51 62 68

TARDOR

Calces, calcetins BANY

C/ de la Pau, 34

Tel: 88 14 08

INCA

ELECCIONS A LES CORTS GENERALS, JUNY 1993

CONGRÉS DE DIPUTATS

	Distr. 1 Mesa A Ajuntament (baixos)	Distr. 1 Mesa B Ajuntament (consulta)	Distr. 2 Mesa A Casa de Cultura	Total	(%)
Electors censats	597	427	729	1753	
Cerfica.	--	--	3	3	
Nombre votants	500	371	639	1510	(86'16)
Vots en blanc	1	1	5	7	
Vots nuls	1	2	1	4	
					1989
PP	263	176	353	792	(52'45) + 144
PSOE	92	93	148	333	(22'05) - 52
PSM	113	82	99	294	(19'47) +78
E.V.I.B.	14	8	6	28	(1'85) - 11
IU	5	5	15	25	(1'65) + 5
ERC	9	2	2	13	(0'86) ---
UM	2	1	4	7	(0'46) ---
CDS	--	--	2	2	(0'13) - 65
ABE	--	1	1	2	(0'13) ---
POR	--	--	1	1	(0'06) --

SENAT

Electors censats	597	427	729	1753	
Votants	500	371	638	1509	
Vots nuls	4	7	8	19	
En blanc	4	1	6	11	
Cañellas	(PP)	257	173	345	775
Font	(PP)	255	176	339	770
Garcies	(PSOE)	99	91	145	335
Riera	(PSOE)	97	89	142	328
Arbona	(PSM)	107	81	105	293
Sampol	(PSM)	107	79	101	287
Cirerol	(EVIP)	17	10	6	33
Lladó	(EVIP)	17	5	2	24
Bonnin	(IU)	5	6	12	23
Cabeza	(IU)	5	5	9	19
Mir	(RC)	7	--	6	13
Albertí	(UM)	4	2	7	13
Trujillo	(UM)	2	1	6	9
García Ruiz	(ABE)	1	--	--	1
Roca	(ABE)	1	--	--	1
Quirós	(SEES)	--	--	1	1
Artigues	(CDS)	--	--	1	1
Nadal	(CDS)	--	--	1	1
Vicent	(UCE)	--	--	1	1

EL PAPER DELS PARES EN LA PREVENCIÓ DE LES DROGUES (I)

El passat dijous 13 de maig a la Casa de Cultura, tingué lloc una xerrada amb el tema EL PAPER DELS PARES EN LA PREVENCIÓ DE LES DROGUES.

Aquest acte estava enmarcat dins el Programa de Prevenció de drogues que dur a terme l'ajuntament de Campanet i el Servei de Promoció de la Salut del Consell Insular de Mallorca.

Com la xerrada fou prou interessant i el tema de màxima actualitat, llavors creim oportú transcriure el seu contingut a les pàgines d'aquesta revista al llarg dels propers números i així més tranquil·lament poder anar assumint la part que ens correspon.

QUÈ PODEM FER ELS PARES PER PREVENIR EL CONSUM DE DROGUES DELS NOSTRES FILLS?

Quan els pares es plantegen què és educar, quin és el seu paper en el procés de creixement dels fills, sorgeixen els interrogants i el dubtes. Esser pares no és una tasca fàcil i no hi ha una escola que ensenyi a esser-ho.

L'educació dels fills planteja a cada edat distintes qüestions i distintes problemes. En aquesta ocasió plantejam un tema que en sembla de suficient interès per a tots: com prevenir el consum de drogues des de la família.

És en el nucli familiar on el nin creix i va estructurant la personalitat. El paper dels pares és essencial, els pares són els models d'identificació principal. Això vol dir que els pares són transmissors de valors, costums, actituds i comportaments. La majoria d'aprenentatges dels nostres fills es produeixen per imitació. Els infants s'apropien d'allò transmes pels pares, escarnint-los.

Els nostres fills observen que els adults associen el consum de begudes i tabac amb la diversió i les rela-

cions socials. L'adult amb la seva actitud i comportament transmet aquests missatges que solen entrar en contradicció amb el que llavors aconsella: «fumar és dolent», «beure és perillós».

Aquestes substàncies adquireixen un valor per als fills. Les consumiran no sols perquè els agradi, sinó pel que signifiquen i pel canvi de comportament que suposen. L'adolescent pensa: «pareixeré més gran», «lligaré més», «si fum m'acceptaran», «si bec un poc m'animaré».

És en aquest període conflictiu de l'adolescència quan el jove comença a deslligar-se dels pares i la relació amb el grup d'amics adquireix un valor essencial, quan normalment apareixen els primers consums. El jove ja no estirà totalment baix el control de la família i es precis que hagi madurat progressivament i adquireix una actitud responsable que el facilitarà resoldre la pressió de grup d'una manera més reflexiva.

Per això hem de tenir en compte que esperaré responsabilitzant. Els nins s'han d'acostumar a decidir i pensar per sí mateixos; no hem d'intentar resoldre nosaltres totes les situacions més o menys difícils que l'infant es troba al seu pas. S'ha de fomentar en els fills una autonomia progressiva i adequada a cada edat, evitant pensar-ho i fer-ho tot per

ells.

A la vegada, és necessari facilitar espais on els pares i els fills puguin intercanviar experiències, fer coses junts, parlar dels fets quotidians. Això facilitarà crear un clima de confiança que permetrà als fills consultar als pares les dificultats.

A vegades els pares intentaran suplir la seva escassa presència amb béns materials, omplen els fills de regals per tapar una falta. El fill aprèn que val pel que té i no pel que és. Serà més davant els amics si té una moto, un jersei de marca, sabatilles del darrer model...

El millor regal per a un fill és: la nostra presència, un conte que li explicam, un passeig en bici amb ell, un joc compartit, dir-li que l'estimam...

Al dedicar-los el nostre temps lliure els ensenyam que no tot és el treball o l'estudi: hi ha un temps per realitzar activitats d'oci (llegir, jugar, passejar, parlar amb els altres, fer esport...)

L'adolescent preferirà compartir aquestes activitats amb els amics però si ha après a interessar-se i divertir-se amb activitats diverses dins la família transmetrà aquestes aficions i cercarà el grup d'amics adequats per poder compartir-les.

No podem pensar en un món en el qual no existeixen drogues ja que formen part ineludible de la nostra realitat. L'important és aprendre a fer-ne un ús correcte i evitar-ne així les conseqüències negatives.

Els pares tenen un paper essencial en aquesta difícil tasca, per això si volem prevenir el consum de drogues:

-Siguem models coherents d'identificació pels nostres fills.

-Evitem l'ús abusiu de substàncies com l'alcohol, el tabac, els fàrmacs...

-Establiguem amb ells una bona comunicació.

Servei de Promoció de la salut del CIM

DE JOVE A JOVE

N'ELIONOR HORRACH

N'Elionor Horrach Bisquera, que té vint-i-cinc anys, és des de fa set mesos la responsable de la biblioteca municipal. Amb les seves paraules desitjaria animar a tothom, a grans i a petits, a conèixer el nou centre i a fer ús dels llibres que hi ha depositats.

-Per començar et voldríem demanar quina és la teva funció bàsica dins la biblioteca?

-Bàsicament és la de dur el control dels llibres ja existents i anar classificant els que es van rebent.

Fins ara aquesta feina s'ha fet manualment però hi ha la intenció que en un futur molt immediat s'informatitzi aquest procés. El fons de llibres que tenim en aquests moments és de 4.867. A part d'això, un altre objectiu meu molt important és dinamitzar la biblioteca, sobretot de cara als lectors més joves.

-Quins requisits varen esser necessaris per aconseguir la plaça de bibliotecària?

-Per aspirar a aquesta feina era imprescindible el graduat escolar, dos cursos de català, un curset d'informàtica i un curset de biblioteconomia. Jo en vaig fer un per correspondència, exactament el del C.O.C.

-Ens podries dir el nombre aproximat de persones que venen a la biblioteca? Quines acostumen esser les edats dels lectors?

-Aquests primers mesos la mitjana

ha estat d'uns quinze. Aquestes xifres, però, són molt variables perquè l'assistència és molt irregular. Per exemple, a l'estiu hi ha més pocs lectors que a l'hivern i els dies d'escola l'assistència és més massiva que els que no n'hi ha.

-Quines activitats penses realitzar per engrescar la gent a acostar-se a la biblioteca?

-Hem elaborat un pla per a dur a terme el 1993. Aquest pla és molt divers: realització i il·lustració de contes curts, gimcana infantil, tallers... En general les activitats van destinades als infants i als adolescents. A més d'això, el dia 4 de juny es farà una reunió amb persones relacionades amb el món del llibre i de l'es-

plai perquè suggereixin més iniciatives de dinamització. Jo organitz les activitats, amb la col·laboració de Na Magdalena Solivelles.

-Ens podries explicar quin mètode s'ha seguit per classificar els llibres?

-S'ha seguit el sistema C.D.U. (Classificació Decimal Universal). Ara bé, el fet de ser una biblioteca petita i de fer poc temps que funciona ens obliga a utilitzar una simplificació d'aquest mètode.

-I ara que sabem com és la biblioteca ens agradaria saber com és la bibliotecària: què fas durant el temps lliure?, quina música t'agrada més?...

-El que més m'agrada són els nins petits i els animals, especialment els cans. M'entusiasmen els cantautors catalans, però també escolto rock en català. El darrer llibre que he llegit és *La Senyora de n'Antoni Mus*. Com a qualsevol altre jove, m'agrada sortir. També m'agrada el món dels regals, especialment fer-ne als altres.

En acabar la conversa, i abans d'acomiar-nos, n'Elionor torna repetir la idea que ja ens havia dit al començament. I la concreta en la frase següent: **Pensau a venir a la vostra biblioteca!**

Magdalena Alzamora
Jerònia Beltran

DESIMPER
Productes de neteja

C/ Camí Vell d'Inca
Tels. 51 61 08 - 51 69 89
CAMPANET

BAR 3ª EDAT

Dinars i sopars
Tapes i plats variats

C/ Llorenç Riber, 6

FIRA DE MAIG

FIRA DE MAIG

ACTIVITATS DE LES MESTRESSES DE CASA «NUREDDUNA»

Les Mestresses de casa participaren a la fira de maig amb una exposició de plantes i flors. Fou tot un èxit, la visitaren gent de totes les edats, i tan homes com dones gaudiren de les flors.

ACTIVITATS DE ASSOCIACIÓ «MANS OBERTES»

MANS OBERTES va col·laborar a la fira de maig amb l'exposició d'objectes religiosos antics, entre els quals n'hi havia que eren d'un gran valor. Va tenir molt d'èxit i fou visitada prèr moltíssima gent.

BAR ES CLUB

Pl. Major, 25

Tel. 51 60 48

Campanet

CONVERSA AMB EN TOMEU SEGUÍ PALOU «SOVÍS»

Vaig néixer el 26 de gener de 1927 en es carrer des Molins, allà on viu ara en Joan «pometa», sa seva dona, na Magdalena «calatxa», és cosina meva.

Érem dos germans, en Toni era es petit -cinc anys més jove- i jo que era es major. Mumare duia sa casa i feia feina pes camps, dins finques des padrí o s'intercanviaven jornals. També, record que feia de repuntadora a ca's peix. Era un matrimoni que feia espardenyes en es carrer de Son Massanet, en una casa davant can prom, a ell li deien l'amo en Bernat «peix». Mon pare feia de picapedrer, va fer molta de feina per Lluc, Moscari. Feia feina amb son pare i un altre germà seu.

PRIMERS ESTUDIS

Vaig començar a ca ses monges,

amb sor Anna, quan encara mamava; es temps que mumare repuntava jo mamava. A lo darrer anava amb sor Anna però també amb una monja que nomia Sor Irene. Crec que era mestre d'escola. No vaig anar mai a s'escola pública. Vaig anar a ca ses monges fins que vaig començar a Lluc, quan tenia vuit anys. Vaig anar a escola a sa congregació, amb Don Bartomeu, però no record quants anys hi vaig anar, devers un any. Era gratuïta.

Es 28 de desembre de 1935 me'n vaig anar a Lluc i vaig fugir des frares quan ja era a La Real, devers el 1942. A La Real hi vaig estar uns mesos, me'n record de tots es mestres. Me'n vaig anar es 28 de desembre perquè jo era sa sibil·la, la vaig cantar quan tenia 6, 7 i 8 anys. Jo me n'havia d'anar pes novembre i el rec-

En Tomeu Sovís amb un grup d'estrangers.

D'esquerra a dreta: Antoni «Coix», Arnau «Llabrés», Tomeu «Sovís», Damià «Coxina», Pere «Pometa».

tor Miralles va demanar si em podia quedar uns mesos més a Campanet perquè havia de cantar sa sibil·la i vaig poder quedar aquí fins dia 28.

SIBIL·LA

Me va ensenyar a cantar sa sibil·la es vicari Don Bartomeu Ferrer (era de Consell o Binissalem). Es primer any érem en Pere «sabater» i jo. Es vicari tocfava l'orgue, hi havia un harmòniom dins l'església a baix i l'orgue a dalt. Ell vivia a una casa particular i crec que tenia un piano. Començàvem un mes abans de Nadal a assajar. Es record que tenc és que estava molt content quan me van dir que havia de cantar. En Pere «sabater» no va voler cantar i, per això, ho vaig saber unes hores abans, es mateix dissabte de Nadal. Me'n vaig anar més content que un pasco a ca nostra, amb una butxacada de pastilles que vam comprar a ca s'apotecari. Van posar una cadira damunt sa trona perquè era petit i no me veien, només tenia sis anys, me faltava un mes per complir-ne set. Sí, la vaig cantar tres anys seguits.

LLUC

Tot l'any estàvem a Lluc. Només veníem una setmana, sa setmana de tots sants, de dilluns a dissabte. Teníem vuit hores d'estudi i una de

música diàries. Es sistema que hi havia era una hora de preparació i una hora de classes. Teníem un quart de descans es dematí i tres quarts s'horabaixa. Es professor que m'ha quedat més va ser un des darrers, el pare Rafel Escandell?, li déiem en Rafalet perquè era petit. I es de música, el pare Josep Amengual.

Anàvem a estudiar a Lluc per ser missioners. De Lluc, en aquell temps, passaven a sant Honorat a fer es noviciat durant dos anys. Jo hi vaig estar dos anys. I de sant Honorat passaves a La Real, per fer es crussos superiors de filosofia i teologia. Jo no els vaig arribar a començar, aquests cursos, perquè no vaig arribar a acabar es noviciat. Després des noviciat eren 7 anys més d'estudis. I llavors podien anar a completar estudis a Roma. Et tenien molt fermat espiritualment.

La immensa majoria se n'adonava de l'assumpte quan es començava a despertar es sexe. No vaig acabar es noviciat perquè no aguantava aquell tipus de vida i aquella forma de ser. Mumare ja s'havia fet sa il·lusió de tenir un fill capellà. Però, he de dir que no li agradava massa que jo fos frare, perquè es frares missioners viatgen.

CLASSES PARTICULARS

Després de sortir de Lluc, vaig fer

classes particulars a ca meva: en Joan «reiet», en Biel «simó», en Tomeu «palat», en Jaume «morell» ballador de boleros, na Martina «mavi», n'Eulària i na Martina «poblera», na Catalina «mena», na Bet Maria -sa mare de na Jerònia Rayó-. Venien a hores diferents: uns venien una hora o dues es dematins i sa majoria venia es vespres de tard. Crec que només en vaig fer un any.

FEINES DIVERSES

Vaig anar un mes a prova a sa banca March d'Inca, allà on està ara, però no hi vaig quedar. Vaig fer feina a ca'n Fluixà, Llorenç Fluixà, en es carrer des tren. Només hi vaig estar un mes i me va donar cent pessetes, tenia 16 anys. Vaig decidir anar a fer feina a una fàbrica de sabates, ca'n Beltran o ca'n Puig. També hi feien feina en Jaume «coixet» i en Miquel «oliver». Hi vaig estar uns 3 o 4 anys, fins que vaig anar a fer sa mili, a la base des Port de Pollença, voluntari. Vaig coincidir amb en Joan «company», en Biel «covaner», en Biel cagarunda, en Toni «reto», en Tomeu «d'alborallet», en Toni «de massana».

Després de sa mili -en vaig fer denou mesos-, no volia tornar a Inca però no em va quedar altre remei que tornar-hi. Era l'any 1949.

SES COVES

Vaig començar es febrer de 1951, de forma fixa, a ses coves. Ja feia tres mesos que hi anava a prova ses festes i es diumenges. En Josep «roder» va ser qui m'ho va dir per anar a fer feina a ses coves. Ell feia feina amb un carro per ses coves. Li van dir que havien de menester un al·lot jove, amb estudis, que sabés parlar. Me va dir que havia de parlar amb en Toni «coix». Un diumenge hi vaig anar i vaig conèixer en Toni Salvà Torres, que tenia s'explotació de ses coves. Jo tenia 24 anys. Hi he fet feina 41 anys. Quan jo vaig començar hi havia en Toni «coix», en Damià «coixina», en Pere «pometa», n'Arnau «llabrés» i també hi havia un

home de ciutat, l'amo en Pere que era es motorista i es seu ajudant de «can biana». L'amo en Pere -vivía a son Bordoi, a sa casa que era d'en Bernat «canta»- era l'encarregat des motors d'electricitat: dos motors i dues alternadores, un de benzina i un de gasoil.

Molts campaneters han fet feina a ses coves: en Sebastià «cassolí», en Pere «de Santiani», en Tomàs «comte», en Toni «canonge», en Pere «llis» i a s'estiu solien venir estudiants: Toni «beato», Jaume «coves», Joan mateu, i es meus dos fills, en Tomeu i en Tòfol.

Sí, crec que he tengut facilitat per fer de guia. No em va costar gens de pena. En un principi només explicava en castellà. Després, en francès, anglès i alemany. També, en mallorquí quan anàvem amb mallorquins o catalans. Alguns grups els féiem en quatre idiomes. Però, sempre que podíem, els dividíem i ho féiem amb dos guies. Cada visita a ses coves era diferent. Al cap d'una estona que havies explicat qui havia descobert ses coves i l'any, algun des grup es despenjava i t'ho demanava un altre pic. Ses preguntes que més sortien eren sobre es procés de formació, quants anys tenien, qui era es propietari. Aquí, molts estrangers quedaven sorpresos, no se'n podien avenir que fossin de propietat privada i no pública.

EL BISBE I ALTRES PERSONATGES VISITEN SES COVES

Sí, te puc contar una anècdota que me va passar amb un bisbe de Mallorca. Jo me vaig esforçar en destacar sa llum natural de sa cova i el bisbe va dir que quedaria millor amb llums de colors. Fa molts anys. Record que han visitat ses coves personatges com: en Xavier Cugat, es pintor Joan Miró, Helmut Schmidt quan era canceller d'Alemanya, el ministre de la governació d'en Franco. Jo vaig acompanyar en Batista, que va ser president de Cuba.

També, ses coves han sortit a algunes pel·lícules. Ara mateix record «Un trono para Cristi», una pel·lícula

D'esquerra a dreta començant per alt: Tòfol «Sovís», Jaume «Coves», Antoni «Canonge», Sebastià «Cassolí», Tomeu «Sovís» fill.

romàntica sobre Mallorca, es protagonistes eren n'Angel Aranda i na Cristina Kauffman. Era un doi, una pel·lícula sobre Mallorca. També, una pel·lícula d'espionatge.

Quan no hi havia gent dins ses coves, apagàvem es llum per no gastar i alguna vegada vam haver d'encendre per anar a cercar algú que hi havia quedat dins, però poques vegades. No record cap accident greu. Només una al·lota jove de sa residència de Cala Ratjada que se va rompre es peu i l'hi van enguixar. Esclats i carabassots, molts. En un principi plovia molt i ses coves eren molt humides, hi havia grava menuda i quan se banyava es fang, sa gent

patinava. Abans plovia molt més. Darrerament se van prendre una sèrie de mesures perquè dins sa cova hi havia sequedat. Es llum i sa humitat fan créixer verdet i aquest verdet perjudica ses formacions. Es fluorescents es van posar ja fa molts anys. Sa cova sempre ha estat ben il·luminada.

Sí, he passat molt de gust de fer aquesta feina. Hi disfrutava. Cada dia parlaves, amb gent diferent. Era molt gratificant que te fessin un comentari que els havia agradat l'explicació. No vaig pensar mai de canviar-me perquè m'hi sentia a gust.

Jaume Ordines i Llobera

CONVERSA AMB...

CATALINA MASCARÓ «POBLERA»

MEMÒRIES ABANS DE L'ENTREVISTA

Tenir un tio a Amèrica era un gran motiu de satisfacció per a mi a la meua infantesa. Sense esser-ne conscient representava quelcom de màgic i important. Record perfectament, a la taula de la cuina, sempre després d'haver sopat, als 6 anys i demés, escrivint al dictat del meu pare: «queridos tios y prima: Aquí estamos todos bien de salud gracias a Dios y lo mismo deseamos para todos vosotros...» Això amb la meua lletra d'infant ja omplia tres o quatre línies i després, segons les estacions, «Hemos tenido un abuena cosecha de peras y manzanas» o «Este año no ha habido muchas almendras...» A l'adreça un nom estranyíssim Chacabuco i un número increïblement alt 1843. Mentre que de fons segur que sonava «De España para los españoles».

Sí, i saps que hi vivien de lluny. Mun pare disfrutava explicant allò de que quan quí era l'estiu allà era l'hivern, i que estaven alrevés de nosaltres. I no cauen? deia jo.

I el tio, i la tia i la cosina un dia vengueren, i férem una festa, d'on tothom en va sortir amb un regal. El que més em va sorprendre va esser u io-io, aquí la febre dels io-ios arribà uns mesos més tard, que tenia la particularitat que en fer-lo rodar s'il·luminava. Ja ens veus a tots els cosins cercant un recó a les fosques per tal de veure les llumetes. I la gran atracció dels postres va esser una gravadora. I jo, que Don Miquel ens havia ensenyat «Un cocherito leré» vengà a recitar, i el cassette vengà a repetir.

L'evidència perfecta que allà tot era increïblement diferent i màgic foren els melons. El tio dugué uns pinyols de meló que feliçment fructificaren. I el fruit ens va certificar que si no tot, al manco moltes coses, anaven allà a l'enrevés. Idò els melons

varen esser d'un groc palla per defora i verds per dedins. I ben dolços, d'una dolçor i textura que només tenen els fruits tropicals. En collirem un parell d'anys i amb el temps s'ens va perdre la llavor.

I varen tocar hores de despedida. Era un dia plujós de Novembre. Vaig sortir abans de l'escola, i botant i botant per dins els bassots del Cantó des Càrritx vaig aconseguir arribar a ca nostra. M'havia de rentar i haviem de sopar prest. Ja fosc omplírem l'autocar de l'amo en Llorenç «Bord». L'autocaret va quedar farcit ben aviat. I vaig haver de seure sobre ses cames d'un cosí més gran, allà a la cadireta de devora del xofer. A primera línia, els meus ulls s'obriren astorats davant la llarga i més llarga carretera que conduïa al port de Palma. Segur que devia esser una de les meves primeres anades a Palma, si més no la primera de nit. I de tant en tant els llums d'algun poble. Després vengueren la ciutat, el port i la despedida.

El tio, la tia i la cosineta, aquella

cosineta tendra (nosaltres també ho devíem esser ben tendres!) amb qui férem les primeres pràctiques verídiques de castellà, s'enfilaren cap al vaixell.

Un gran vaixell blanc amb un rumb Amèrica. Vaja quina paraula, i quines històries que ha produït i evocat aquest continent.

L'ENTREVISTA

Vaig néixer dia 20 de Juliol de 1927. Mun pare era en Sebastià «Garinx», mager d'ofici. Mumare n'Antonia «Poblera», era pagesa emblanquinadora i matalassera.

S'ESCOLA

Vaig fer els estudis primaris a Ca Ses Monges, i es vespres anava a ca l'amo en Tomeu «Genet». Hi vaig anar a Ca ses monges fins es 12 o 13 anys. Anava amb Sor Maria. Es dematí mos ensenyaven a llegir i escriure i es capvespre de fer ganxet i brodar. Pagàvem un velló cada set-

mana. Amb l'amo en Tomeu Genet hi anava a escola es vespres, com a repàs, te diré jo. I per aprendre un poc més. Anàvem a Can Malec, a Son Pocos. Aquest home havia estat a Bones Aires. Me contava coses que a jo me pareixien desbarats. I quan hi estat jo, no ho són desbarats. Una vegada mos contava que es temps que ell hi era va veure un atrac.

soles més amples. Una vegada férem feina tota sa nit per embarcar un pedidi. Érem devers 15 persones, i molta de gent que feia feina a ca seva.

En 5 anys hi vaig fer de tot, cosir xineles, fer llatra per posar ses gires a defora, t'enyir ses ràfies, folrar tacons, brodar...

Budec. Davant es cafès estava ple de joves que miraven passar ses al.lotes. Era un doi, però... era alegre. Teníem bon cine es dissabtes i diumenges, i un vespre sa setmana. Es dimecres, ses dones teníem entrada de franc.

Hi havia balls. Ara també n'hi ha. Però abans eren de sa joventut i ara són des vells.

Aquí, tot ha evolucionat molt i per bé. Sa gent està millor que abans. Abans sa gent era més pobre. Ara si un se vol donar un gust el se pot donar. Això és es canvi més gros per jo.

FESTEIG I BODA

Amb en Jaume «Calatxa», amb qui després me vaig casar, jo havia sortida devers dos o tres mesos. Quan vaig saber que arreglava es papers per anar-se'n a Amèrica no vaig tenir idea de sortir més amb ell. I mos vàrem separar sense barallar-nos.

Al cap d'un parell de mesos d'esser allà ell me va escriure. Mos vàrem escriure una bona temporada. Era més que res amiat. Llavor se va perdre una carta. Ell se va pensar que jo no li havia contestat. Jo em vaig pensar que ell tampoc. I vàrem estar anys sense escriure-mos. Llavor un dia va arribar una carta de Bones Aires. Li vaig contestar. I vàrem seguir una altra vegada amb cartes, fins que va arribar s'hora que mos vàrem casar.

La boda la férem a Campanet per poders. En es lloc des meu homo i ava actuar es seu germà, en Toni «Calatxa». Abans s'hi havia casat així na Maria «Moixet» que se'n va anar a Brasil. Varem fer refresc a ca nostra. I també ensaïmades i pastels de Sa Pobra. Vàrem esser unes 50 persones. Com que me n'havia d'anar sobretot me regalaren doblers. Però també coses de la casa. Me'n vaig dur manteleries, llençols... I encara tenc moltes de coses.

ES VIATGE

Arreglàrem es papers a Palma, en es Seminari. Si tenies s'home allà te'n anaves per migració i no paga-

El dia de la boda (3.11.59). Drets d'esquerra a dreta. Antònia «Calatxa», Damià «Calatxa», Margalida «Calatxa», Pep «Garindo», Maria «Calatxa», Margalida «Banyeta», Maria «Picolina», Toni «Calatxa», Catalina «Poblera», Tomeu «Calatxa», Madò «Llebreja», Joana «Picolina», Miquel «Catany», Joana «Violeta», Antoni «Calatxa», Bel Maria «Picolina», Benet «Violeta», Joana Aina «Violeta», Joana «Llebreja», Antònia «Calatxa», Antònia «Foguera», Margalida «Llebreja», Jerònia «Llebreja».

Asseguts d'esquerra a dreta: Antònia «Calatxa», Maria «Banyeta», Bel Maria «Calatxa», Sebastià «Banyeta», Joana «Calatxa», Maria «Violeta», Antònia «Violeta», Magdalena «Violeta».

ES TREBALL

En es tretze anys vaig començar a collir ametlles a Son Grau. Guanyàvem sis reials. En s'hivern vaig anar a collir olives a Comasema, damunt Bunyola. Hi quedàvem 15 dies o tres setmanes. Cobràvem 6 reials cada dia i en acabar sa temporada mos donaven 2 mesures d'oli. Era es temps de sa guerra. I per s'oli anàvem a collir. Després des 20 en es 25 anys vaig anar a fer feina a Can Queto, a Moscarí. Hi ajudava en tot, en es camp i a la casa. Me pegaven 20 pessetes cada mes.

De Can Queto me'n vaig anar en es taller de Can Redola, en es Cantó des Càrritx, on ara hi ha es Forn Nou

Can Jaume. Hi fèiem xinelles. Vaig començar per cosir-ne. Eren de tovallola. Per aixecar-se de dormir. Ho embarcaven. N'embarcaven fins i tot a Suècia. Per aquest lloc fèiem ses

RECORDS DES POBLE

Es poble d'abans era més alegre que ara. Hi havia més gent per mig. Ets horabaixes, en sortir des taller, mos n'anàvem a fer una volta. Vèiem sa gent que arribava de fer feina des camp, amb ses bicicletes i motorettes, que ja començava a haver-n'hi d'aquestes guzzies.

Es disabtes i diumenges hi havia un bon passeig. De Massana a Cas

ves passatge.

Entre arreglar papers i demés, me'n vaig anar sis mesos després de casar-me. Vaig sortir devers dia 20 i pico d'abril de l'any 1959 i arribàrem a Bones Aires dia 15 de maig.

En devers tres setmanes tocàrem molts de ports: Barcelona, Cadis, Lisboa, Las Palmas, Tenerife, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo i a lo darrer Bones Aires.

Me'n vaig anar amb una dona que anava a Montevideo. Era quasi cega i tenia un fill de 16 anys que era molt despert. Amb ell coneguèrem Barcelona i altres ports on tocàrem.

El barco era el Cabo San Vicente. Es viatge amb barco és molt guapo i tots es dies hi havia una festa per una cosa o altra. Un vespre quan entràvem a Portugal i fèiem sa «despedida d'Espanya» que deien se va encendre es barco. Va tocar s'alarma. Asseguraven que no era res, però deien, veniu per aquí, veniu per aquí. I en esser tots a un racó mos tancaren. Hi va haver enfrontaments, atacs de nervis... Llavor vàrem saber que quatre camarots de mercaders s'havien cremat. Varem quedar sense llum. I a Lisboa estiguèrem tres dies per reparar es barco

S'ARRIBADA A BONES AIRES

Va esser trista porque no deixaren entrar ningú dins s'aduana. I jo no sabia que havia de fer. Vaig treure

D'esquena a dreta: Jaume «Calatxa», el germà de Na Pola de Búger i en Toni «Violeta». A Bones Aires davant el Santuario de Luján el 9 de Novembre de 1952. Acaben d'arribar des de Mallorca i en Toni «Violeta» encara duu a les mans la senalla d'espart d'Artà.

ses maletes de dins es camarot. Vaig anar a dalt a sa baranda. Era s'hora de baixar i tothom baixava. I jo no veia ningú. Era ben dematí i es dia encara no era molt clar. Vaig veure dos homes que pujaven per s'altre punta des barco. Un que anava vestit d'oficial de Marina. S'altra que era ben petitet. I vaig dir, no serà aquest? Vaig començar a mirar un poc, i vaig trobar que no ho era. Vaig pensar, men vaig i l'esperaré a baix. Així com dic me'n vaig, don mitja volta i... els vaig tenir darrera, en

Jaume i s'oficial. Aquest oficial era campaneter també. Fill d'una «Dese-la», i d'un de Can Mora. Noltros li deiem en Joan «Riera»

BONES AIRES, ROSARIO, CORDOBA

Ho vaig trobar tot molt gran. El port molt gran. Els carrers molt amples. Vàrem anar de tot d'una a Rosario a veure en Toni «Violeta». I va venir amb noltros sa tia «Mora» i el tio «Carter». Estava molt cansada, i ja no vaig voler anar Córdoba.

M'asustava tot. Es primers dies hi havia hagut un terremoto al Perú. I jo me pensava que era allà mateix. Sentia sa ràdio, assassinats tots es dies. I jo no estava acostumada a tot això.

Me va agradar, però no me'n vaig dur cap impressió gran. Sa gent, igual que aquí. Hi havia de tot. Però sa gent natural d'allà no li agrada sa feina.

Jo no vaig esser mala d'adaptar. En Jaume tenia dues cases, una arrendada i una on vivia. I per sort a una zona que sempre ha estat bona. Allà hem viscut sempre. Està molt aprop de sa quinta presidencial.

A l'arribada a Rosario, el 1960

SA LLENGUA

No vaig tenir massa problemes amb sa llengua. A costuar jo ja havia après castellà. Es problema era que de vegades a s'Argentina no se diu igual. Quan havia d'anar a comprar li havia de demanar a en Jaume, com se diu això? Se mongetes verdes se diuen xanxas, se carxofes, alcausilles...

ES TREBALL A BONES AIRES

Jo vaig fer feina fins que vàrem tenir na Maria, sa filla. Aquell temps guanyava, cada mes, entre 2000 i 3000 pessetes, quan aquí en guanyaven unes 350. Després en vaig fer un poc a ca nostra. Es de Cas Company tenien negoci d'espardenyes i a totes ses mallorquines mos ne diuen.

En Jaume llavor tenia a mitges un restaurant molt gran. També eren molts de socis, eren 60. Tots hi feien feina i encara tenien 9 empleats. Era un restaurant que no tancava mai i estava a una avinguda molt cèntrica. Ho vàrem tenir molt de temps, se deia El violin. Un dia hi va haver problemes i varen haver de tancar. En Jaume ja no va voler més negoci per ell. Va pensar que no li convenia, perquè un que va a fer feina sempre cobra es cap des mes, i un que fa feina per ell si n'hi ha n'hi ha i si no no. A més ells s'havien entesos, però no sempre passa així, quan son un parell de socis. Així que se va llogar a un altra restaurant, i hi va fer feina fins que va morir.

ETS ALTRES CAMPANETERS

Mallorquins no en vaig conèixer molts. Amb sos altres campaneters si que mos vèiem. Sobretot Nadal i Cap d'any ho celebràvem a casa d'un o de s'altre. Record ara es de «Can Barrera», en Toni «Company» i sa seva dona, madò Esperança «dolça» i ses seves filles, en Joan «Estelet», una «Vilrea», uns «Malec» i en «Mora» a Córdoba, en Toni «Violeta» a Rosario. Amb en Toni «Socies», que ara viu a Palma també mos passàvem molt. Ells tenien un Hotel a l'Avenida Independencia al centre. Mos vèiem i de vegades

El matrimoni amb la seva filla Maria.

dúiem ensaïmades d'un forn. Jo també en vaig aprendre a fer-ne.

FA VINT-I-QUATRE ANYS QUE VENGUÉREM

Vàrem venir fa vint-i-quatre anys per veure sa família i per mostrar sa nina en es padrins i padrines. Venguérem pel març i mos n'anàrem pel novembre. Estiguérem devers nou mesos. Per venir empleàrem quinze dies. Anar i venir mos va costar 70.000 pesos argentins. Llavor 100 pessetes eren uns 125 pesos.

Feia nou anys que havia partit i vaig conèixer tothom, ara sa gent me saluda i no conec quasi ningú. Amb vint-i-quatre anys sa gent ha fet un canvi gros.

Vaig arribar un diumenge, i tot lo dia va venir gent a veure'm. Quan mos n'anàrem llogàrem l'amo en Llorenç «Bord» perquè tota sa família vengués en es port. Hi va haver una tempesta grossa aquest vespre.

SA POLÍTICA

No hi crec molt amb sa política. No som fanàtica. Trob que si a n'Alfonsín es peronistes li haguessin ajudat hagués pogut anar millor. Jo pens que ses Madres de sa Plaza de Mayo necessiten un lâtigo. Es seus fills varen matar, varen assassinar,...i

després entraren es militars i les se carreguen. I llavor sortien ses mares a plorar. Però es seus fills havien fet de tot. Com si ho fessin a Madrid se mares d'ets etarres.

De totes maneres ets militars se passaren. Coneixia un jove que va morir a una «razzia» de sa policia. Aquest jove havia anat a una festa, innocentment, sense saber que allà hi havia molts de montoners. Va entrar sa policia i les va matar a tots.

Jo me'n record que quan na Maria era petit hàviem d'anar a fer guàrdia perquè posaven bombes en es col·legis, desapareixien nines, desapareixien mestres, i tot això ha quedat darrera i no ho diuen. I diuen lo que varen fer es militars amb ells. Ho han de posar tot enmig.

Jo crec que no han de comandar es militars. Es militars són molt mal vistos ara. Això ha estat lo pitjor d'aquest temps. Ja que sa guerra no la vàrem veure. Va esser trist perquè moriren molts d'al.lots joves. Les se'n dugueren enganats a sa guerra. Se'n varen dur tota sa gent atrassada de ses províncies. Es més espabilats no les se'n dugueren.

Aquesta entrevista amb Catalina Mascaró Buades «Poblera», vaesser-gravada dia 4 de Gener de 1992 per Jaume Morell Pons

VILANOVA — 1: PAPERERIA

VILANOVA — 2: LLIBRERIA

VILANOVA — 3

MOBLES OFICINA

50 28 80 - 50 55 32 - 50 42 29

INCA

B A R CA'S RETO

GELATS I TAPES VARIADES

NOCES D'OR

En Joan Bennàssar Palou «Cotorra» i na Margalida Alzina Reinés «Covonera» celebraren les seves noces d'or el passat dia 16 de maig. Tota la família, filles, gendres i néts, ho celebraren amb una missa i després un bon dinar.

Que pogueu seguir vivint Joan i Margalida molts anys plegats amb alegria i salut en companyia de tots.

CAIXA DE PENSIONS

"laCaixa"

ENTREVISTA A MARIA CERDÀ ARROM

TOTA LA SEVA VIDA S'HA DEDICAT A LA FOTOGRAFIA

Na Maria vé molt sovint a Campanet, l'uneixen uns forts lligams, els quals, fan que estigui molt vinculada al nostre poble. Aquesta vegada ha vingut per parlar de la seva feina i contar-nos el seu procés vers la fotografia.

Na Maria «Arrom» va néixer a Campanet l'any 1951, i hi va passar tota la seva infància; diu que les seves arrels són campaneteres, n'està molt orgullosa de pertànyer a aquest poble tan bell i actiu. És filla de Joan Cerdà de Pollença i de Maria Arrom de Campanet.

La seva mare, madò Maria, va esser una dona molt activa i molt oberta, a vegades fou criticada per la seva col·laboració a moltes activitats, cosa que no era massa freqüent en aquelles hores. S'apuntava a tot: reunions, catequesis, coro... tenia temps per a la família i per a col·laborar amb altres coses.

Cada any, a l'estiu, anaven a passar-lo al Port de Pollença, hi tenien una casa i allà se recreaven i ajudaven el seu pare; sempre tenien anants i venidors, era la casa de tothom; moltes intimes amigues de na Maria i de les germanes, anaven a passar-hi una setmana només. Madò Maria disfrutava de tenir infants a casa; tot això l'omplia d'alegria.

Na Maria té dues germanes: na Margalida i na Francesca, les tres han heretat moltes bones qualitats del caràcter de la seva mare; tenen un caire humanístic que les impulsa a fer coses pels altres. Totes tres han dedicat molt de temps a tasques altruïstes.

-Quan te n'anares a viure a Pollença?

-M'en vaig anar de Campanet quan tenia 13 anys. A Pollença hi estava poc vinculada i em va costar molt l'adaptar-me, principalment a l'escola. Volia estudiar i seguir estu-

diant, però com t'he dit no vaig integrar-me dintre el grup i ho vaig deixar.

-Com va succeir això de trobar aquesta feina, la qual no has deixat

Quan faig la foto hi pos una part interior que són els meus sentiments; els quals faig aflorar dins la fotografia

mai?

-Mira, quan vaig deixar els estudis havia de fer qualche cosa. En Micer,

és cosí meu i em va llogar per despatxar i fer el que me mandassin. El que era important llavors, era tenir una ocupació.

-Quan vares tenir aquesta feina, ja te sentires realitzada?

-En aquelles hores era molt jove, neta i no sabia el que volia, tenia 14 anys i no pensava amb el futur; va esser amb el temps que, a poc a poc, vaig descobrir que la fotografia era l'eina amb la qual podia identificar-me i realitzar-me.

-Tu, Maria, et sembles a la teva mare, tens molt de caràcter i no penses amb el que diran. Quan començares a fer reportatges i anar d'ací enllà, sense por, quan no hi havia quasi cap dona que ho fes això. No et donava vergonya ni tenies cap

complexe?

-Es veritat tot el que dius, record que les ties de Pollença ho deien a mumare, que el que jo feia era feina d'home, i molt poc femenina. A mi m'agradava aquesta feina i la sentia dintre meu; per tal cosa vaig seguir endavant; no m'he penedit mai d'haver seguit; el temps m'ha donat la raó

-Has aconseguit tota una tècnica. És l'experiència que te l'ha donada?

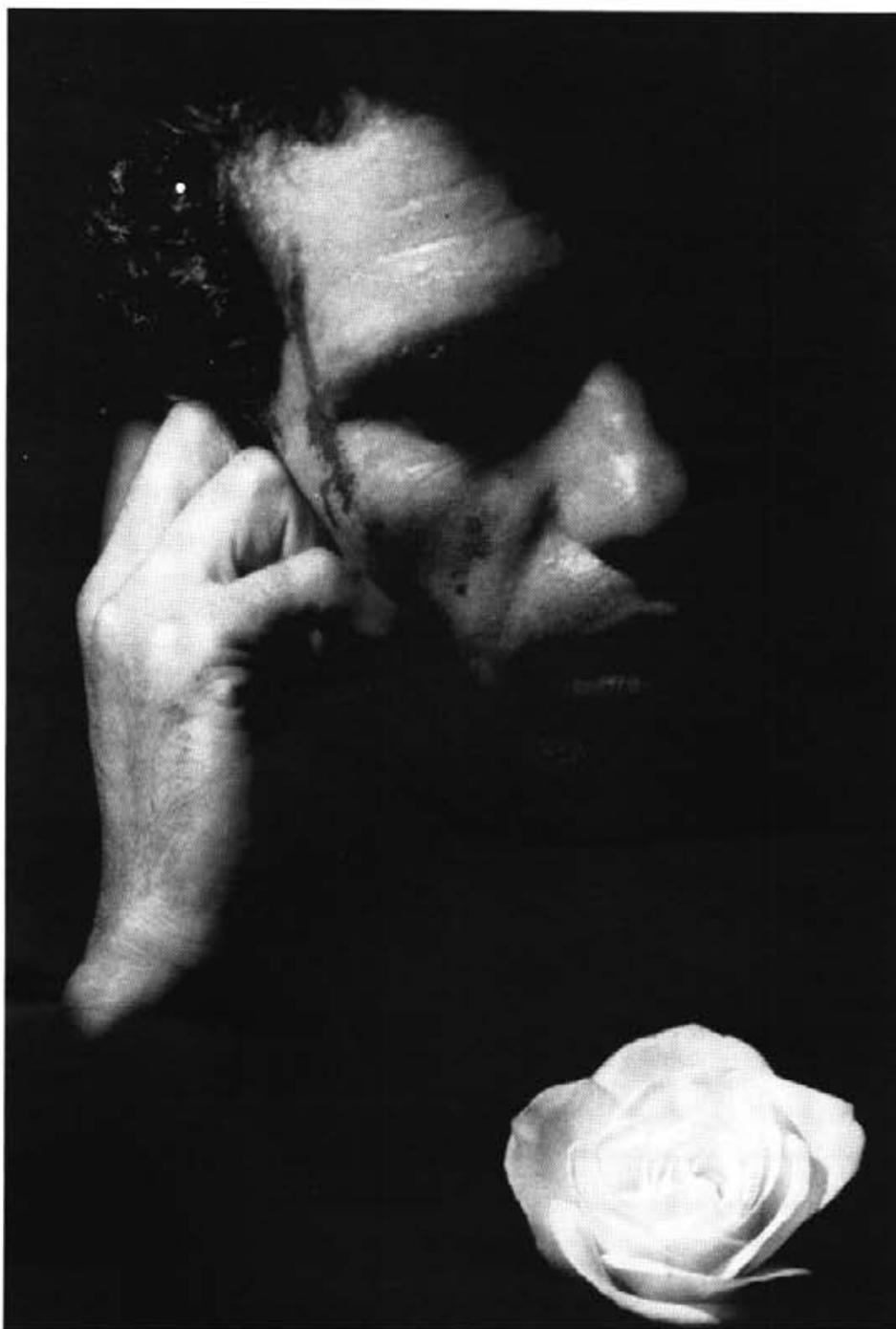
-L'experiència t'ajuda molt, però es fa necessari conèixer noves maneres, això t'ho dona l'estudi; cursets per correspondència, seminaris, revistes... cada any sortia algunes vegades a fora per fer alguns estudis i especialitzar-me.

-Podries explicar el que sents quan fas les fotografies, hi expresses els teus sentiments, com ho fan els pintors, escriptors i poetes?

-He tingut molta sort amb aquesta feina que tant m'agrada, perquè amb ella no solament ompl les vuit hores de jornada sinó que a més a més, a nivell personal, he anat descobrint que és un nou llenguatge allà a on puc trobar aquesta sortida. Quan faig la foto, és molt mal de dir el que sent, hi pos una part interior que són tots els meus sentiments, els quals faig aflorar dins la fotografia. Potser sigui semblant als pintors, perquè els escriptors i poetes expressen els sentiments amb un altre llenguatge, cosa que amb la pintura i fotografia és diferent, ho expresses amb formes, llum, colors, etc... la fotografia m'agrada per a mi, és el medi millor per identificar-me i poder arribar a la gent; hi arrib o no, això ja depèn d'altres factors. El que sent per la fotografia és una força interior que express a través d'aquesta feina feta art. El moment que faig la foto té molta importància; hi ha hagut alguna vegada, i ho he discutit amb en Micer, que he volgut repetir la foto per alguna fallada tècnica i no ha sortit igual; pot sesser no hi havia l'inspiració de la primera, o la força interior o la màgia de l'instant.

-Quants de premis t'han concedit?

-Premis me n'han concedit bastants, alguns insignificants i d'altres importants; el darrer va ser dia 8 de

Premi Goya, 8 de febrer 1993

febrer de 1993. Fou el premi Goya de Fotografia. Obra Nominada, apartat-Retrat. El certamen es feia a Saragossa. Després, altres premis també importants són:

Febrer, 1985 - Goya Creativitat - Saragossa.

Setembre 1985 - 1er Premi Originalitat Sonimag-Barcelona.

Octubre, 1987, 1er premi Absolut, 1er premi Originalitat, Trofeu Color.

Setembre, 1989, 4º premi-Sonimg-

Barcelona, Trofeu Il.luminació.

Na Maria ha viscut moltes experiències amb les quals podrien fer una novel.la ben interessant sobre una dona de caràcter i emprendedora de noves tasques.

Gràcies per tot. Et desig que segueixis amb aquesta tasca i no perdís mai la il.lusió.

Antònia Bennasser i Capó

PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

Trobar-nos davant el desè aniversari de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears és un esdeveniment molt notable dins la nostra història política. Al marge del grau d'entusiasme o de crítica que ens inspire el tipus d'estatut de què disposam i del model d'autonomia que hem sabut desenvolupar, allò cert és que ens cal de ser profundament conscients del que ha representat fins a hores d'ara l'autonomia.

És prou cert que l'actual és la primera vegada que les Illes Balears s'han posat d'acord per tal de viure i conèixer dins el mateix marc d'autonomia política. La de l'any 1931 va resultar un fracàs i mai no arribà a néixer. Però les èpoques d'interdependència política i institucional són prou abundants a les pàgines de la història. Des dels temps del Regne de Mallorca fins a la més recen etapa de la Diputació Provincial, de caràcter administratiu, les Illes Balears han conegut i practicat diferents models de convivència institucional i política, aplegant totes les illes entre si. Cadascun ha donat millors o pitjors fruits, segons l'època i les circumstàncies històriques. Però la present crec que és la més estimable de totes. Diverses són les raons, que tot seguit resumesc.

Amb caràcter general esmentaré les raons conceptuales que així m'ho

fan veure, com ara el fet de ser la nostra una autonomia basada en la democràcia representativa i plural.

També és important l'existència d'un parlament com a poder legislatiu format per sufragi universal -un valor polític que vull subratllar- i, per últim, d'un govern políticament responsable davant la cambra.

Aquestes característiques institucionals són de primer ordre, i sens dubte determinen una qualitat política ben notable i que no trobam a cap altre experiment d'interrelació a les Illes en altres èpoques històriques. Això és, per tant, privatiu del moment actual.

Ara bé, amb caràcter específic, el sistema polític i autonòmic que tenim ha permès que, per primera vegada, les anomenades part forana, ciutat i illes menors visquin políticament sense recels, tot col·laborant obertament en un mateix projecte d'autogovern i autonomia. La ideologia dels grups polítics és el factor que determina els moviments d'opinió, però de cap manera la procedència territorial dels representants polítics. En conseqüència, hem superat, a la fi, dins la nostra història, els enfrontaments territorials.

Des del punt de vista de la història social i de relacions humanes,

aquest període de deu anys ha demostrat que la convivència és possible a les Illes Balears, sense haver de renunciar a la personalitat de cada illa o de cadascun dels pobles de l'arxipèlag.

Aquest aspecte el consider tan transcendent que per ell mateix justifica l'experiència autonòmica. Tanmateix, però, també ens ha de donar força per avançar en aquest camí de l'autonomia perquè no ha assolit, ni molt manco, les cotes desitjables.

No cal allargar ara aquest article en relació als dèficits estatutaris, però és oportú recordar que no renunciem a una millora competencial ni tampoc d'arribar a gaudir d'un model de finaciació autonòmica més perfeccionat que l'actual. Al·ludesc al sistema dels concerts econòmics. A més a més, per últim, ens hem d'imposar l'obligació parlamentària d'aconseguir el reforçament autonòmic i competencial dels consells insulars, que representen el segon esglaió del repartiment del poder autonòmic a les Illes Balears. Això està per fer, i bo serà que comencem per reconèixer-ho com a reptes de resposta pròxima.

El President del Parlament
Febrer del 1993

BAR SA GALERIA

Tapes variades

Pl. Major, 4

Campanet

GLOSAT

Un dia de juliol,
un pa amb oli de caseta
i un dotzena de dones campaneters
Mans Obertes van crear

Brodaren uns estatus:
presidenta, secretària, tesorera
i vocal de joventut, i
Mans Obertes van reglar.

Quan acte varen aixecar
una botella de cava
una ensaïmada de fruites
Mans Obertes van endolçar

Presentaren es papers
per legalment caminar
i «el gobierno de Madrid»
Mans Obertes van enregistrar

A Petra, a Bonany, a n'és Barranc
a Missa, a n'és Puig Roig,
i a n'és Cosconar
Mans Obertes van anar

A sa cabalgata dels Reis
carroça varen montar
i taronges, mandarines i poncins
Mans Obertes van ofertar.

Calia presentar-se
al poble i autoritats
i amb coques, panades i panellets
Mans Obertes van brufar

Es correu d'en Nicolau
a Magalluf mos va dur
i enre quatre-centes dones
Mans Obertes van sopar.

A sa fira des Sant Nou
també hi va participar
i la història de l'Església
Mans Obertes van venerar.

Sa Plaça de Campanet
joia vestida de sol
i perfumada de bunyols que
Mans Obertes van dorar.

AJUDEM ALS NINS

**La guerra a Bosnia
Herzegovina continua.
Necessiten medicines.
Ajuda'ns a recollir-les i
nosaltres les hi durem.
Acudeix a la farmacia.**

DE BOSNIA HERZEGOVINA

organitzen:

CONSULTORIA
COSTA MALLORCA

col.laboren:

Col·legi de Farmacèutics de Mallorca
Cooperativa Farmacèutica
Consellaria de Salut
Ajuntament de Calvià
Ajuntament de Palma
Grup Sària
Transmediterrània
Gràfic Publicitar
Associació de Premsa Forana

PUNTS D'ENTREGA:

(FINS AL 5 DE JUNY)

TOTES LES FARMACIES DE MALLORCA

PALAU DE LA PREMSA - Palma

POLIESPORTIU DE CALVIÀ

POLIESPORTIU DE STA. PONSA

PER MÉS INFORMACIÓ:

71 34 65 - 71 52 80 - 13 91 39

II RECOLLIDA DE MEDICINES PELS NINS DE BOSNIA-HERZEGOVINA

Sortida 11 de Juny d'un comboi des de Palma amb destí I.R.C. a Metkovic-Split

DONATIUS: "La Caixa" - Of. principal 390 - n° cuenta 7365-51

CONVERSANT AMB...

GUILLEM GUAL I CATALINA BESTARD

En Guillem i na Catalina viven a la finca de «Sa Creueta» que està abaix de la costa del camí antic que condueix a Sant Miquel de Campanet. Viven sols, però sempre tenen les portes oberts als amics i coneguts.

El dia no és molt assoleiat, però tot és tranquil i quiet. Na Catalina m'ha vist entrar amb el cotxe dins la finca i m'ha ajudat a aparcar-lo. M'esperaven a les onze. En Guillem ha sortit de la casa amb la rialla i la broma feta. Els tres hi hem entrat a la casa, i després d'acomodar-nos, bevent un cafè, hem començat la conversa; a poc a poc s'ha feta animada i interessant.

Vaig néixer a Campanet, però na Catalina no és campanetera, ella és de Caimari. Som germà de 12 i a mompare li deien en Jaume «Guixa» i mumare Margalida «Curta».

INFÀNCIA

Durant tota sa meva vida d'infant vaig viure a «Can Llis» de sa costa del Sant Crist. Sa vida llavors era molt distinta a sa d'ara, jo, en es 7 anys ja feia feina, anava a Son Vivot a collir ametlles a peu, guanyava cinc reals, 1'25 al dia. M'enviaven a escola es dematí de les sis a les vuit, record que vaig anar poc més poc manco, un any a escola amb sa senyora Company, una altra temporada hi anava es vespres de set a nou, i per mi, que cada any canviava de mestre, perquè vaig anar amb uns quants: Jaume «Marxando», Antònia «de Son Puça», Margalida «Ferrera», Miquel de «Son Garreta», i amb en Miquel «Riber». Solia ser en s'hivern i així podia compaginar sa feina i s'escola; guardava ses ovelles, donava menjar en ets animals i tot lo que me mandaven.

ALBARALLET

L'any 1940 mompare i tota sa barcada d'al-lots ens vàrem anar a viure

a Albarallet; fórem ets amors d'allà molts d'anys. Jo tenia 17 anys, era es tercer dets germans, sa major és na Margalida, sa segona na Martina, que morí quan tenia 20 anys, En Jaume, també morí molt jove; tots es germans tan nins com nines féiem feina en es camp. Mompare era molt feiner i mos treia sa rampa, fèiem tot lo que se presentava: sembrar, segar, aplegar llenya, xermar, collir ametlles, figues... també tenfem molts d'animals i duien molta feina; llavors es camp era lo que donava per menjar.

Jo pujava algun dia, es dissabtes i diumenges, i feia sa vida com qual-sevol altre joventà.

Un any vaig anar a matines a Lluc, i allà no sé com va succeir, vaig conèixer na Catalina, des d'aquest moment ens férem novios i ja no mos hem deixat mai, sempre hem fet feina plegats; diuen que es que estan junts se barallen... noltros sempre mos hem entesos beníssim. Després d'haver festejat uns anys, mos casàrem: jo tenia 26 anys i na Catalina 23. De casats férem feina a Albarallet un any, guanyàvem entre tots dos 10 duros sa setmana, això sí, anàvem mantenguts.

FEINA A «SA POSSESIÓ MAIA» DE SANT JOAN

Vàrem mirar de trobar una altra feina per guanyar un poc més. Férem un any de feina a «sa Possessió Maia» de Sant Joan; l'amo era un tal Joan Oliver. Jo feia feina en es camp i na Catalina estava a sa cuina, arreglava i cuidava sa casa, mos donaven 5.000 pts. a s'any, anàvem mantenguts, en aquelles hores era costum es manteniment. En aquell temps i per falta de duros sa gent emigrava a Bones Aires, Caracas, i altres llocs, jo pensava d'anar-me'n i vaig arribar a decidir-me, volia anar a fer fortuna, és clar, amb sa meva dona.

VOLÍEM EMBARCAR-NOS

Féiem molta feina i no guanyàvem quasi res. S'idea d'anar a fer fortuna no em deixava. Ens va sortir una altra feina i vàrem deixar sa possessió Maia per anar per l'amo en Miquel «Ros». Hi férem feina 3 anys: es primer any guanyàvem 6.000 pessetes, es segon 10.000 i es tercer 15.000.

Com veus mos augmentaven, però jo no estava satisfet. Un dia vaig par-

complicat, qualche vegada deixes doblers a un amic i t'exposes a perdre s'amic i algunes vegades es doblers, s'ha d'anar molt alerta.

Es temps que dúiem es cafè, jo tenia un taxi. També molts d'anys em vaig dedicar a sa construcció. Hem fet molta feina. Sempre he sentit a dir: de sa feina surt es profit». Hem fet quatre doblers, dic quatre doblers perquè no som multimillonaris, tenim per viure bé i per tal cosa hem pogut posar en marxa Sa Fundació.

SA TERCERA EDAT

lar amb l'amo en Miquel consultant-li que li pareixia s'idea d'anar a Bones Aires. Ell em va contestar: -Ho has pensat bé; Aquí tens per poder anar tirant i per viure i per allà qui sap. Has de pensar ses coses. N'hi ha més d'un que va a cercar esclata-sangs a un agre que coneix i, a vegades, no n'hi troba. Tu te'n vols anar a cercar allà a on no coneixes ni saps que hi ha, ni lo que trobaràs. Em va convèncer. Vàrem deixar apart aquest tema d'embarcar-nos i cercàrem una feina amb més alternativa.

ES CAFÈ «LAS PALMERAS»

Cercant, cercant... trobàrem un cafè, l'amo que el duia no li anava gens bé i no donava res. Na Catalina i jo, després d'haver-ho pensat. L'agafàrem i a poc a poc la cosa va canviar, aquell cafè de mala mort va cobrar vida, sa gent ens va acollir molt bé, no sé si era pes nostre caràcter, perquè no és per dir-ho, però sempre hem fet molt de cas a sa gent. Es cafè marxava vent en popa, arribàrem a tenir tres homes llogats, compràrem màquines noves i aquell cafè que estava ressegut, va arribar a ser un des millors des Molinar. Jo i sa meva dona sempre hem anat amb so cor damunt sa mà, m'he fiat de tothom, però has de tenir vista, t'has de fiar des qui se'n poden fiar. Hem tengut, i tenim molts d'amics, també els has d'entendre, sempre m'ha agradat fer favors i he fet tots es que he pogut. Es favor de deixar doblers és un poc

Sols sentir a dir molt sovint: «En esser vell, que tendré sa paga per retirar-me, viuré tranquil, me passejaré i estiré amb sos meus. Jo dic: -saps qué faràs?... nosa. Moltíssimes vegades es vells fan nosa, pareix que no pot passar, però a poc a poc sa cosa ho dur així, ses idees des més joves són diferentes de ses des vells, malgrat no ho volgum veure; i, tanmateix te n'adones que molestes. Sa meva dona i jo no tenim cap infant, però tenim 32 nebots. Molts que tenen fills se troben que fan nosa i no es poden moure perquè no saben a on anar. Sempre he tengut aquesta quimera, fer alguna cosa per sa Tercera edat de Campanet. Des de l'any 1974 que férem sa casa a «Sa Creueta», mos ha tirat molt Campanet. Hi estam empatronats i mos sentim campaneters. Idò com te deia, aquesta quimera que no mos ha deixat mai, tant a sa meva dona com a jo, de fer alguna cosa pes poble de Campanet, ara l'hem poguda dur a terme.

UNA FUNDACIÓ

Un dia passàvem na Catalina i jo per «Sa Canova», vérem un cartell que posava «Se vende». Davant sa Canova es venia un troç de terra. Des d'aquell moment començàrem a cavillar. Sa meva dona va pensar de comprar-ho per fer-hi una residència per sa tercera edat de Campanet. Parlàrem amb ets senyors, férem preu i ho compràrem. Cercàrem gent que ens respallàs i ajudàs a consti-

tuir Sa Fundació.

Vàrem anar a Palma dia 26 de febrer de 1993 i davant es notari Víctor Alonso Cuevillas Sayrol de l'il·lustre col·legi de Balears, férem l'escriptura i els estatuts d'aquesta Fundació -GUAL BESTARD- de la qual n'és sa presidenta sa meva dona. Està composta per:

Presidenta: Catalina Bestard Oliver

1ª Vicepresidenta: Isabel Rosa Gual Bonnin

2ª : Joan Mairata Bennàssar

3ª: Joan Amengual Capó

Secretària i tresorera: Magdalena Femenia Morell.

Tota aquesta gent s'hi dedica gratuïtament.

Sa Funció GUAL-BESTARD és una fundació Cultural, privada, de promoció, integrada per un patrimoni autònom destinat pels seus fundadors als objectius que estableixen els seus estatuts.

Hem posat un compte a cada banc de Campanet, el qual, està obert a tothom que vulgui col·laborar, posant-hi qualsevol quantitat.

Tot aquest moviment ho hem fet sa meva dona i jo pes bé des poble de Campanet, i desitjam que sa cumplesqui sa nostra il·lusió. Fer una residència a Campanet per a tothom.

Que vosaltres vegeu acomplida aquesta gran il·lusió amb salut, pau i alegria. Gràcies.

Antònia Bennasser i Capó

ACTE DE PRESENTACIÓ DE LA FUNDACIÓ GUAL BESTARD CAMPANET 15 DE MAIG DE 1993

LA RODA DE L'ANY: MAIG I JUNY

En arribar el maig, passa Pasqua, la primavera ja du perfums d'estiu. Aquest mes, tradicionalment, estava presidit per les festes en honor de la Mare de Déu, el maig és «el mes de Maria», de les roses i els altars engalanats.

A l'actualitat les festes de la Verge han passat a segon terme i prenen més rellevància les fires de primavera que se celebren a diversos pobles de l'illa. D'entre elles destaca, indiscutiblement, la fira de Sineu, plena -encara- de regust tradicional. Si anau a Sineu el primer diumenge de maig hi podreu trobar representada una bona part de l'artesanía mallorquina: trinxeters, selleters, picarolers, ollers i guerrers, fusters... mostren i venen els fruits del seu treball. Dels cellers surt olor de frit i la gent passeja amunt i avall comprant les primeres cireres, els primers cossiols d'alfabreguera i algun siurell d'Inca o de Pòrtol. Hi ha, també, tota classe de bestiar del país i maquinària del camp. Però la de Sineu no és l'única fira del mes de maig, també en fan a Ses Salines, a Campos, a Costitx, a Manacor, a Sencelles, a Binissalem i a alguns pobles més. Una festa lligada a la fira de Sineu és la del Jai de Búger. Antigament, els al·lots bugerrons sortien a camí als pares i padrins que tornaven de la fira de Sineu i els duïen algunes llepolies, els anaven a trobar pel camí vell que travessa l'alzinar de Binissetí. Ara, tot el poble hi fa un dinar de germanor i espera el Jai -representat per un dels homes més vells de la població- que, muntat dalt d'un carro, arriba a Sineu i tira grapades de caramels als qui l'esperen.

Hi ha pobles on aprofiten el primer de maig per fer un dia de germanor, un pancaritat, a algun oratori o ermita del terme. A Artà van a Betlem, a Biniamar fan un dinar a sa Comuna, caimariencs i poblers pugen a Lluc, els pollencins al Puig de Maria. El tres de maig a Selva fan la festa de la Creu, tradicionalment aquest dia es feia la benedicció de l'anyada i de tots els sembrats.

A Sóller, l'endemà de la fira -que és el segon diumenge-, es fa el Firó, festa que recorda la batalla entre els moros i els cristians, amb la victòria dels sollerics sobre els infidels que volien saquejar la vila, l'onze de maig de

1561.

També pel maig és la festa de la Segona Pasqua, Quinquagèsima o Pasqua de Pentecostès. A Mallorca era costum tornar a fer panades, tot rememorant l'alegria de la Pasqua.

Pel que fa a les feines del camp, és temps de començar a tondre les ovelles. Diuen que cal tondre en lluna vella perquè si no es fa així la llana s'arna. Antigament, a les possessions, les toses eren una gran festa, comparable a la de les matances. Els tonedors, que anaven a fer la feina en colles, establien entre ells una mena de competència per veure qui feia més via, qui hi tenia més art, etc. A mitjan dematí es feia un bon berenar i en acabar, ja tard, un gran dinar. Actualment, amb la mecanització de la feina, aquests costums pràcticament han desaparegut.

Pel maig comença la sega -recordem que l'adagi diu *pel maig, a segar vaig*- sobretot de l'ordi i la civada. També és el mes de la millor mel i quan les herbes remeieres estan en la plenitud de les seves virtuts curatives. La creença popular diu que pel maig les serps no

PLA'SA BANCA
BANCA MARCH
DE JUBILACIÓ
T'esperam

Dra. MAGDALENA BENNASAR MOJER
TOCOLOGIA - GINECOLOGIA

CLINICA PLANAS S.A.

C/ Menorca, 3

Tels. 73 03 45/46

73 88 43/44

07011 PALMA DE MALLORCA

Dimarts i divendres

de 5 a 8'30 tarda

Juny, juliol i agost

C/ Fadrins, 28-1'

Tel. 86 20 92

07420 SA POBLA

tenen verí, ja que l'han deixat damunt una pedra plana; és per això que es posaven vives dins una botella d'oli que es deixava a la serena. Després aquest oli s'emprava per curar ferides. També és temps d'anar a vorera de mar i replegar fonoll marí -que ara és tendre- per envinar-grar.

El juny ens du la festa de Sant Antoni de Pàdua, anomenat popularment *Sant Antoni dels albercocs*, que es celebra especialment a Artà, amb ballada de cavallets i desfilada de carrosses. Però la festa religiosa més important d'aquests dies és el Corpus, tot i que actualment ha perdut bona part de la seva vistositat. A tots els pobles de Mallorca es fa la processó de la Custòdia que, sota pal·li i acompanyada de les autoritats religioses i civils, recórrer els principals carrers, generalment coberts de murta o pètals de roses. Només a Pollença es conserva el Ball de les Agües i Sant Joan Pelós, que acompanyen la processó al so de les guitarres, guitarrons i violins, marcant el ritme amb unes castanyetes.

L'estiu s'obre amb dues grans festes: sant Joan i sant Pere. La nit de sant Joan és una nit màgica a tota l'àrea mediterrània, hom celebra el solstici d'estiu, la nit més curta de l'any en la qual tot és possible i les fronteres entre la realitat i la màgia s'esborren. La tradició ens ha llegat un munt de creences, gairebé totes elles plenes de fascinació i de poesia, que marquen com a màgic el període que va de la mitjanit a la sortida del sol el dia de sant Joan: si se sembren clavellers i es reguen amb aigua de set pous de vena en esclatar faran flors de set colors; si les donzelles fonen plom i el tiren dins un ribell d'aigua al punt de mitjanit el plom pren la forma de l'eina que fa servir en el seu ofici l'enamorat; si a trenc d'alba s'espolsen els arbres que tenen polls, no en tornaran a tenir mai més; si a aquesta mateixa hora vos llançau a l'aigua de la mar no estareu malalts en tot l'any; si feis una creu a l'era, n'espantareu les formigues; si al bell punt de mitjanit podeu recollir llavors de falguera dins un tubet de plata, tendreu dimonis boiets al vostre servei; si en sortir el sol el mirau a través d'un garbell veureu com balla; si passau un infant trencat per entre una

tija xapada del vimer de s'Hort de Cas Correu de Manacor i seguiu el ritual precís, per ventura sanarà. Ben segur que n'hi ha moltes més, de tradicions i creences, aquestes només en són un exemple.

Sant Pere ens du les primeres figues flors -per sant Pere enrevolten sa figuera- i -com que era pescador- és el patró dels qui viuen de la mar. Hi ha festes i processons de barques als ports d'Alcúdia, de Pollença, de Sóller i d'Andratx, però diuen que és un dia perillós per nedar -aquest dia cada any la mar en vol un. L'endemà és la festa de Sant Marçal i gent de tota Mallorca s'aplega a l'església que du el seu nom, al municipi de Marratxí. Diuen que l'aigua del pou que hi ha darrere el temple és benèfica i saludable, tant que neteja el cor dels qui en beuen. I amb aquesta celebració acabam el mes de juny, perquè com diu la cançó:

Sant Pere és a vint-i-nou
i Sant Marçal és a trenta,
i l'endemà ja mos entra
es primer de juliol.

Caterina Valriu

SP Pujada
MUSIC BAR
C/. LLORENÇ RIBER, 28 TEL. 516116 CAMPANET

Papereria "ES TRIQUET"

Pl. Major, 10
Tel. 51 68 30

MALLORCA I ELS MALLORQUINS

Per Jordi Caldentey

Amb aquesta secció que encetam avui, l'autor vol divulgar una miscel·lània de comentaris i d'informacions referents a la realitat històrica o actual del poble mallorquí.

L'objectiu és fer arribar als ciutadans de Mallorca una partida d'informacions sobre les nostres arrels i el nostre present, el coneixement de les quals pot ésser decisiu en aquests moments en què els mallorquins tenim l'ocasió de recobrar el sentiment de poble.

Ja estam que tan sols la voluntat col·lectiva determinarà, en el seu moment, amb quines altres comunitats formarem nació dins Europa. Els llinatges, l'idioma, la història, la cultura, la religió, l'economia, són conceptes que, tots sols, per si mateixos, no determinen la nació de què forma part una col·lectivitat humana si aquesta no els assumeix ni els transforma en sentiment de germanor i en voluntat de consolidar un cos nacional. Però perquè un poble decideixi lliurement quin sentit ha de donar a les seves característiques, històriques o actuals, que el diferencien d'unes comunitats i l'agermanen a unes altres, abans les ha de conèixer.

I aquestes característiques els mallorquins les tenim. Però mentres romanguin, com ara, estantisses, rànries, rebledes de floridura, magatzemades dins arxius històrics, dins enciclopèdies, dins biblioteques, serà com si no hi fossin. Traquem-les a llum, espolem-les i divulguem-les sempre seguit per tota Mallorca, i els mallorquins podrem decidir, lliurement i amb coneixement de causa, quin sentit els volem donar.

Mallorca, avui

Aquest apartat es tractarà de comentaris breus referits a temes que estiguin damunt fulla, actuals i que ens afectin de prop als mallorquins.

Avui cridarem l'atenció sobre una informació que duia un diari de Palma dia 19 de març d'enguany, referida al famós 15% de l'impost sobre la nostra renda que ara el govern de Madrid sembla que vol amollar. Resulta que si aquest govern deixava de dur-se'n tan sols un 15% de la nostra declaració de renda, l'any passat serien quedades a les Balears

10.413 milions de pessetes. Mentre que els doblers que ens concedí l'estat varen ser tan sols 7.259 milions.

Com veim, quasi tots els doblers que pagam amb impostos se'n van... i no tornen! ¿No comença a ser hora que els mallorquins reforcem i votem partits de ca nostra que estiguin disposats a reclamar allò que per justícia ens pertoca i a defensar amb les dents estretes els nostres interessos?

Pobles on es troben: Alaior, Muro, Sineu, Palma.

Els nostres llinatges

Aquest apartat, referit als nostres llinatges, adreçaria sortiria perquè els mallorquins en coneguem el significat original i perquè vegem reflectida la seva extensió damunt el mapa del territori on es parla la nostra llengua. Si cap lector té interès en comprovar aquesta informació, pot consultar el diccionari Alcover-Moll i l'obra Els llinatges catalans, d'En Francesc de B. Moll.

ALOMAR (també escrit *Aloma*, *Alumà*, *Aulomar*, *Olomar*, i *Alomari*). Començarem amb aquest llinatge, que Mossèn Alcover va trobar estès per les poblacions que veim en el mapa.

L'origen del mot és germànic. (Aleria a confondre el mot, la paraula, amb les famílies que s'hi anomenen). Ve del nom propi *Aldemar*, que vol dir 'vell famós', i presenta la variant *Oldomar* en antics documents germànics. En els documents primitius de Catalunya, hi surten les formes *Ollomare* (any 894), *Aldemarus* (898), *Oldemar* (1003), *Ollomar* (1015), i *Ellenarus* (1032).

EL DARRER COMIAT

El darrer comiat a Francesc Pons de «Can Muleta» que va morir el passat dia 23 de maig.

Trobarem a faltar el teu somriure. Has partit a l'altra vida sense dir-nos adéu, Xesc. Tu no ho volies així; tu volies viure i seguir lluitant en aquesta vida entre festes i treballs, entre rialles i esforços.

La teva família i els teus amics, abatuts pel dolor, ens miravem, ploràvem, i tot es feia silenci. L'angúnia es mesclava amb la impotència i sols quedava la incògnita: per què?

A «Sa Pandilla» hi quedarà un buit, el primer gran buit, i et trobarem a faltar, Xesc; però tu, des de la teva nova existència en Déu, veuràs com nosaltres tornarem a seguir gaudint i treballant, fent festes: vivint. I te n'alegraràs des del teu lloc, allà on esperaràs que arribi el dia del retrobament, quan tot serà de nou riure, ballar i gaudir «la pandilla» junta, sense temps ni mancances. Esperem, Xesc; no perdis la rialla, la teva, aquella que ha quedat gravada per sempre dintre el nostre record.

Els teus amics

ACTIVITATS VERDES

-Tancament Ràdio Picornell.

En una roda de premsa conjunta, representants de l'Assemblea Verda i de Ràdio Picornell (Directora Gral. i Cap de Servei) anunciaren, pel mes de març el tancament definitiu de l'emissora local de Campanet. La major part del material ja s'ha venut, bona part l'ha comprat la Parròquia de St. Miquel. Si voleu més informació sobre el tancament de la ràdio mirau el full n° 2 de l'Assemblea Verda.

-Full Informatiu de l'Assemblea Verda de Campanet.

De moment ja n'han sortit 3 números, el darrer era un especial eleccions generals. El full surt cada dos mesos, si estàs interessat en rebre-lo pots avisar a Pere Morell o Margalida Socies o bé sol·licitar-ho al telèfon d'Els Verds 72 82 41 i t'ho enviarem gratuïtament.

-L'Assemblea Verda ja funciona.

A partir del gener, un cop dissolt el BEC, es va posar en marxa la delegació d'Els Verds a Campanet, entre les feines fetes hi ha la primera recollida de l'any, taules informatives a la Romeria de St. Miquel i Fira de Maig, participació en la Coordinadora per l'adquisició de Gabellí Petit, fer-se càrrec de la recollida de piles a Búger i Campanet.

-Ja no hi haurà més recollides.

La recollida del febrer fou la darrera, a partir d'ara el paper ja no es recollirà a Campanet a causa de la competència estrangera amb les papereres peninsulars. El vidre ho podeu seguir tirant als contenidors, així com les piles. El paper ara el podeu emprar per encendre el foc o sino cap dret als fems. La incineradora i els seus «papis» estan super contents.

-198 campaneters contra la incineradora.

Durant el diumenge 9 de maig, dia de fira a Campanet, 198 campaneters i campaneteres la majoria d'ells joves es varen acostar a la taula d'Els Verds instal·lada a la Pl. Major per a omplir les instàncies en contra del projecte d'incineradora de Son Reus i a favor del reciclatge dels fems. Les instàncies, dirigides al President del Consell Insular de Mallorca, eren dipositades a una urna.

-Actes electorals.

Amb motiu de les eleccions generals del 6 de juny, l'Assemblea Verda va organitzar un miting a Campanet, als baixos de l'Ajuntament. Editarem un especial del nostre full informatiu. Vàrem fer un cartell sobre les 10 raons per votar verd i participarem activament en la campanya a nivell estatal.

-Candidata de 18 anys.

Margalida Socies i Bennàssar, de Can Quart, fou l'úni-

ca ciutadana de campanet que es va presentar com a candidata en aquestes eleccions generals.

Margalida Socies anava la n° 7 de la llista de candidats al Congrés de Diputats pels Verds de les Illes Balears. La candidatura anava encapçalada per una ex-veïna del nostre poble: Margalida Rosselló.

P.D.: -S'agraïria la publicació d'aquests dos dibuixos que vos adjuntam.

-I un repàs a les informacions no sortides en els anteriors números.

-Queda pendent la publicació de l'escrit sobre bicicletes i tren.

ESTANC
Papereria i llibreria
CATALINA BARRERA

Tel. 51 61 82

PLAN CREI JAVS

"EN ES MEU TEMPO" S'EN VA ES CAPAQUES DE 40 PER ANNI, I NOSTROS, EN CAMI, DONES EN TEAN... JAV!... EN TEMIN TRENTA... TRENTA ANNI!... MÉS - CREC QUE PAS NEM PASSAT, TIO, QUE PAS NEM L'UNIVERS DE 40 ANYS

"I VA DEIXAR DE FUMAR..."

FÚTBOL

MAGNÍFICA TEMPORADA DELS INFANTILS

Els Infants del Club Esportiu Campanet han quedat sub-campions en la Lliga de tercera regional. A les ordres d'en Joan Amengual, han guanyat 23 partits, n'han empatat un i n'han perduts quatre. Han marcat 121 gols i únicament n'han encaixats 26. Han estat el segon equip més golejadore i el segon més poc golejat. Han quedat a tres punts de l'equip guanyador, al qual varen derrotar en el seu camp de S'Arenal i empataren a dins Campanet.

Al llarg de la temporada han jugat una bona sèrie de partits brillants.

La taula de golejadors ha quedat de la següent manera:

	gols
Guillem Alemany	43
Pere Antoni Pons	26
Joan Amengual	18
Rafel Pons	13
Jaume Raió	8
Jaume Nadal	5
Martí Plomer	5
Isaac Janer	3
Biel «de Búger»	3
Jaume Jover	2

Aquesta ha estat la classificació final:

INFANTILES DE TERCERA

SOLEDAD AT.-R. MOLINAR	9-3
SES SALINES-S. FERRIOL	6-3
CONSELL-SOLLER	12-2
V. DE LLUC-CAMPANET	1-5
PORCIUNCULA-VILAFRANCA	4-0
LA UNION-CALVIA	1-4
CAN PASTILLA-CAN PICAFORT	3-2

1. PORCIUNCULA	28	24	2	2	146	28	61
2. Campanet	28	23	1	4	121	26	58
3. ses Salines	26	18	3	5	110	40	46
4. Calvia	26	18	3	5	71	30	46
5. Can Picafort	26	18	2	6	81	21	46
6. Consell	27	15	1	11	106	83	37
7. Soller	27	12	5	10	85	59	31
8. S. Ferriol	27	11	1	15	55	70	29
9. Soledad At.	28	9	5	14	61	73	26
10. Vilaf Franca	27	10	1	16	47	82	25
11. V. de Lluç	24	8	1	15	47	95	20
12. Can Pastilla	27	8	1	18	51	102	19
13. La Union	27	6	4	17	54	89	18
14. R. Molinar	27	4	1	22	31	127	10
15. Porreres At.	25	0	1	24	15	156	1

BÀSQUET

CRÒNICA D'UNA TEMPORADA NEGRA

Ara que ha arribat l'estiu, és l'hora de fer un recorregut pel que ha estat la temporada del bàsquet campanet. Com veurem, no ha estat gaire favorable.

Dels cinc equips, els dos que debutaven enguany, l'infantil masculí i el mini femení, han complert el seu objectiu: almenys han guanyat un partit.

L'equip de Mini femení d'enguany la temporada vinent en dividirà en dos: Infants de primer any, que passaran a jugar amb cistelles grosses; i les altres que continuaran a la categoria Mini, amb canastres petites.

De l'Infantil masculí, tots els jugadors amb l'excepció de dos, en Pere Joan «Olier» i en Rafel Socías «de Sa Pobla», seguiran l'any que ve en la mateixa categoria.

Quant a l'Infantil femení, únic equip que enguany no ha estat federat, han fet uns quants partits amistosos i per ventura la pròxima temporada es federaran.

L'equip Senior femení ha tenguut una temporada d'allò més desafortunada. Ha quedat claa la superioritat dels altres equips, encara que han estat a punt de guanyar qualche partit.

I per acabar, parlem de l'equip Senior masculí. Han estat els millors de tots els de Campanet. Han quedat se-

gons a la Lliga i també segons a la lligueta que va enfrontar els quatre primers. Han fet un joc fabulós i han demostrat esser un dels més bons.

Això ha estat tot. Esperem que la temporada vinent puguin fer més bon parer i posar-se a dalt de tot.

Tòfol Alemany

LA REVISTA CAMPANET

agraeix al BAR CLUB
la seva amable
col.laboració

AGENDA DE LA VILA

NAIXEMENTS

- Aurora Ordinas Femenia, filla de Joan «Beato» i Joana «Mavi» (8-maig-1993)
- Joan Reinés Pasqual, fill de Miquel «de Son Borràs» i Magdalena (10-maig-1993)

MATRIMONIS

- Pere Reinés Pons, d'Inca, amb Catalina Pons Reinés «Costitxera» (17 abril 1993)
- Francisca Palou Morell «Cagarunda» amb Jaume Morro Rotger, d'Inca (8 maig 1993)
- Jaume Cladera Picó, de sa Pobla, amb Miquela Bennàssar Gual «Butxacota» (29 maig 1993)

DEFUNCIONS

- Miquel Vives Pericàs «Vives», de 64 anys (22 abril

1993)

- Magdalena Ros Bennàssar «Xiva», de 86 anys (29 abril 1993)
- Catalina Horrach Bennàssar «Cotorra», de 62 anys (30 abril 1993)
- Guillem Villalonga Grau (7 maig 1993)
- Antoni Riera Mascaró «Nofre» (12 maig 1993)
- Bernadí Capó Pons «Blanc» (15 maig 1993)
- Francesc Pons Morell «Muleta», 49 anys (23 maig 1993)
- Catalina Santandreu Pons, 15 anys (26 maig 1993)

NOTA: A l'Agenda de la vila del número anterior es va cometre un error. On diu Isabel Rosselló Gelabert «Amer» ha de dir Isabel Maria Horrach Palou «Amer». Vos demanam que vulgueu disculpar aquesta errada.

FOTOS COMUNIÓ ANY 1993

ALUMNES DE 8^e D'EGB

